

2.

„Fegyelmezettséget, erkölcsi tartást is ad a zenei nevelés”

2011.

2.

SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2011. FEBRUÁR • 2. SZÁM

Fotó • SÜTŐ ZSOLT

ISSN 2065-9725

ÁRA 3,5 LEI

Múzeumpedagógiai foglalkozások a Csíki Székely Múzeumban

A Csíki Székely Múzeum múzeumpedagógiai foglalkozásai a látogatók széles körének kínálnak tartalmas szórakozást. Imár hagyományosan a nagyszabású időszak kiállításainkon és egyéb rendezvényeinken múzeumpedagógus, néprajzos, régész, történész szakemberek tartanak tárlatvezetéseket, foglalkozásokat és kézműves tevékenységeket.

A 2010/2011-es tanévben indítunk először olyan foglalkozást, amely állandó kiállításainkhoz kapcsolódik. A foglalkozássorozat **Hagyományos Népi Mesterségek Csíkban** című néprajzi tárlaton keresztül a helytörténet, irodalom, környezetismeret, történelem, vizuális kultúra ismeretanyagának bővítéséhez járul hozzá.

Törekszünk arra, hogy a múzeum mint igényes szórakozás épüljön be a gyerekek mindennapjaiba. Célunk, hogy a gyerekek játékos formában fedezzék fel, hogy az olvasmányaiknak, tanulmányaiknak valóságtartalma van. Vessék össze a már megtanult történeteket, fogalmakat, eseményeket a tárgyakban jelentkező konkrét világgal. Ezeken keresztül legyenek képesek alapvető összefüggések felismerésére, és maradjanak nyitottak az ismeretszerzés iskolán kívüli módjaira. A felső tagozatos diákoknak abban nyújthat segítséget egy-egy múzeumi foglalkozás, hogy a múzeumlátogatások során egyes különleges szakmák és hivatások is felkelthetik érdeklődésüket, segítve ezzel pályaválasztásukat.

A foglalkozásokra maximum **30 fős osztályokat, szervezett csoportokat** fogadunk **hétköznapokon keddtől péntekig, 10 és 15 óra között**. Az izgalmas témák élményszerű kibontása a korosztályok érdeklődési körének megfelelően, változatos programok mellett valósul meg. A tevékenységek helyszíne a néprajzi kiállítótér és a múzeumpedagógia terem. Egy tevékenység időtartama igény szerint **60–90 perc**. A részvételi díj egy főre **3 lej**, a kísérőknek ingyenes.

A részvételhez előzetes bejelentkezés szükséges! Kérjük, a tervezett múzeumlátogatás előtt legalább egy héttel jelentkezzenek.

Az izgalmas téma élményszerű kibontásához az alábbi foglalkozásokat ajánljuk. A programkínálat havonta bővül.

- Tűzzel-vassal dolgozunk, hogy ne legyen vashiányod! – kovácsmesterség (5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Azért gyűltünk mi ma össze – ünnepek rendszerszerűsége (5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Mindennapi kenyérünk – hagyományos kenyérfőzés és a hozzá kapcsolódó szólások, közmondások, rítusok (1–4., 5–8. osztályosoknak)
- Famegmunkálás – kádár- és asztalosmesterség (1–4., 5–8. osztályosoknak)

- Betegségek, népi gyógyászat – A Szent Antal-kultusz, attribútumai és a nevéhez fűződő betegségek (5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Állatmotívumok – a múzeum tárgyain figyeljük meg az állatmotívumokat (1–4. osztályosoknak)
- Pásztorkodás – a hagyományos csíki és Csík környéki pásztorkodás eszközkészlete és jelrendszere (1–4., 5–8. osztályosoknak)
- Téli ünnepekör – a kalendáriumi év ünnepei (1–4., 5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Boszorkányság, hiedelmek – Luca-napi szokások (5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Elvennéd-e/ férjhez mennél-e? – a szép nő és a szép férfi fogalma a higiénia, népi tisztálkodás tükrében (1–4., 5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Hogyan gondolkodik a régész? – Ismerd meg a régészet kulisszatitkait a cseréptől a kiállított tárgyig (1–4., 5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Tér- és időtúra – archetípus- és szimbólumelemzés a kiállított tárgyak köré építve (9–12. osztályosoknak)
- Szita, szita péntek, szerelem csütörtök, dob szerda – a foglalkozás a hagyományos hétköznapi szokásainkra épül (1–4., 5–8., 9–12. osztályosoknak)

Az eddigi foglalkozások mellett, februártól újabb tevékenységekkel is várjuk a gyerekeket:

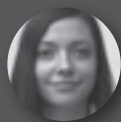
- Hagományos férfimesterségek – a néprajzi kiállításon részletesen megfigyeljük a férfimesterségek tárgyi világát, eszköz-készletét. (1–4., 5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Hagományos női foglalkozások – a néprajzi kiállításon részletesen megfigyeljük a női mesterségek tárgyi világát, eszköz-készletét (1–4., 5–8., 9–12. osztályosoknak)
- Növénymotívumok – a múzeum raktári és kiállított tárgyain figyeljük meg a növénymotívumokat (1–4., 5–8. osztályosoknak)

Bővebb információk, bejelentkezés:

tel.: +40751-859653 (Kádár Kincső), +40266-372024 (titkárság),

e-mail: info@csikimuzeum.ro

www.csikimuzeum.ro

G. DÁVID BIBORKA
PR-menedzser
Csíki Székely Múzeum

www.csikimuzeum.ro

A diák- és kisebbségbarát oktatás a cél

Az új tanügyi törvény alkalmazásának középpontjában a diáknak kell állnia, ez meg kell, hogy feleljen a modern oktatás elvárásainak, ugyanakkor oda kell figyelni arra is, hogy a kisebbségek nyelvén történő oktatás is megfeleljen az európai normáknak – fogalmazott Király András államtitkár február 4-én Kolozsváron, a magyar nyelvű zenei oktatásról szóló tanácskozást megelőző sajtótájékoztatón. A találkozó, amelyre az RMDSZ Ügyvezető Elnökségének székházában került sor, része annak a sorozatnak, amelyet Markó Béla miniszterelnök-helyettes kabinetje a tanügyminisztérium kisebbségi államtitkárságával, valamint az RMDSZ Oktatási Főosztályával közösen szervez. Hasonló találkozókat szerveztek már a történelem- és földrajz szakos tanárokkal, főtanfelügyelőkkel, helyettesekkel, szakfelügyelőkkel, és a sor még nem zárult le: az eddigi tanácskozásokat további, más-más terület szakembereivel való tanácskozás követi majd. Ezek célja, hogy a különböző területeken dolgozó pedagógusok, szakemberek megismerjék az új tanügyi törvény előírásait, ugyanakkor a Szövetség szakembereivel közös cselekvési tervet dolgozzanak ki a jogszabály előírásainak hatékony és eredményes alkalmazása érdekében.

Király András szerint nagyon fontos időszak következik, amely alatt a törvényt úgy kell előkészíteni, hogy annak számos pontja alkalmazható legyen 2011 szeptemberétől, a teljes körű gyakorlatba ültetése pedig megvalósuljon 2012 őszétől. A nemzeti kisebbségek anyanyelvén történő oktatásról szólva hangsúlyozta, hogy mindannyian az ország állampolgárai vagyunk, akiknek joguk van ahhoz, hogy anyanyelvükön tanuljanak. Pásztor Gabriella államtanácsos szerint az új tanügyi törvény az anyanyelvű oktatást azáltal erősíti és teszi színvonalasabbá, hogy előírja: a nemzeti kisebbségek anyanyelvén oktatott tárgyak tanterveit az illető kisebbség szakemberei dolgozzák ki.

Lakatos András, a Szövetség oktatási kérdésekért felelős ügyvezető alelnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy az elkövetkező hónapokban megközelítőleg 150 jogszabályt kell kidolgozni, elfogadtatni. „Ez a törvény akkor lesz sikeres, ha ezeket a dokumentumokat jól és időben készítjük el, és

folyamatosan, megfelelő ütemterv szerint léptetjük életbe” – fogalmazott az alelnök, aki szerint az új törvény hozadéka három-négy év után fog jelentkezni. Hangsúlyozta, ez kevert törvény, az első ilyen jellegű Romániában, amely első sorban az alapvető irányokat szabja meg. „Ez az irány jó, európai, modern, a sikeressége mindenekelőtt a szakmán múlik, azon, hogy a pedagógus társadalom mennyire viszonyul hozzá pozitívan, és mennyire tesz meg mindent azért, hogy valóban egy korszerű, gyerekközpontú oktatást tudjunk megvalósítani, beleértve a zene területét is” – mondta Lakatos. Bejelentette, hogy a Felsőoktatási Tanács ülésén az egyetemek vezetőivel és a felsőoktatásban dolgozó szakemberekkel találkoznak a Szövetség oktatási kérdésekkel foglalkozó vezetői, szakemberei, ezt az iskolaigazgatókkal való találkozót követi, amelynek során megvitatják azokat a problémákat, amelyek orvoslása szükséges ahhoz, hogy az új tanügyi törvény alkalmazása sikeres legyen.

Az új tantervnek nem tartalom-, hanem folyamat alapúnak kellene lennie, amelynek központjában nem a tananyag, hanem a diák áll, és amelynek célja nem a reprodukció tudása, hanem a kompetenciák elsajátítása, a tudástranszfer megteremtése. Ezt a tantervet a „mit, hogyan?” kérdésekre válaszoló módszerek helyett, a „miért, kit és milyen eredményekkel” kérdésekre válaszoló módszerekre kell építeni – mondta Bimbó Annamária, az óvodáért és alsó tagozatért felelős tanügyminisztériumi szakfelügyelő. Elekes Márta, a

marosvásárhelyi Színművészeti Egyetem docense az általa képviselt felsőoktatási intézményben zajló zenei képzés perspektívájából értékelte az új oktatási törvényt. Arról tájékoztatót, hogy az intézmény keretében folyó képzés első fázisában a magyar zenetanárok képzését tartották fontosnak. Elmondta, a diákok minden tantárgyat magyarul tanulnak, emellett magyar folklórképzés is folyik, így a fiatalok felkészülnek arra, hogy az iskolákban a tradíciót továbbadják, és ezen keresztül a fiatalok megismerhessék, megszerethessék az egyetemes zenei mozgalmat is. „Már eredményekkel büszkélkedhetünk, de az új tanügyi törvény további lehetőségeket ad, hogy ezeket bővítsük, kiteljesítsük” – hangsúlyozta az egyetemi docens.

Fotó: SÜTŐ ZSOLT

- Az új tanügyi törvény lehetővé teszi a magyar népzenei hagyományok megismerését is

Hagyományteremtő zeneóvoda Nagykárolyban

„Fegyelmezettséget, erkölcsi tartást is ad a zenei nevelés”

Február elején az RMDSZ Ügyvezető Elnökségének székhelyén, Kolozsvárott Pásztor Gabriella államtanácsos, Király András államtitkár, Bimbó Annamária, az oktatási tárca kisebbségi főosztályának munkatársa és Lakatos András, az RMDSZ oktatásügyi alelnöke tanácskozott az erdélyi megyék általános iskolai és a zenelíceumok zenetanárai-val, illetve a magyar nyelvű zenei felsőoktatás képviselőivel arról, milyen szabályokhoz kell igazítani a hazai zeneoktatást a frissen hatályba lépett új tanügyi törvény tükrében. A szakértők egyetértettek abban, hogy a jövőbeli tankönyvek összeállításánál nagy hangsúlyt kell fektetni a nemzeti kisebbségek kultúrájának sajátosságaira, ugyanakkor a népzenei hagyományok továbbélteséről sem szabad megfeledkezni. Az egyeztető fórumon továbbá az is elhangzott, a kisiskolai osztályokban nagyobb hangsúlyt kell fektetni a tanulók énekeltetésére, amellyel a zenei hallást és a ritmusérzéklet lehet fejleszteni. Ezzel szemben a zeneelméleti alapismeretek elsajátítását csak a harmadik osztálytól kezdve kellene fokozatosan bevezetni. A Szatmár megyei Nagykárolyban már közel 36 éve, megszakítás nélkül ezen alap gondolatok mentén működik zeneóvoda. Itt a gyerekek játszva énekelnek, és szórakoztató ritmusgyakorlatokon csiszolják zenei hallásukat. A partiumi zeneóvoda hosszú fennállása Erdély-szerte párhát ritkító jelenségnek számít, ugyanis szinte csak nagyvárosokban működik ilyenszerű szervezett zenetanítás. A heti egy alkalommal megrendezett délutáni foglalkozást Visnyai Ágnes indította útjára, és vezette tavalyi nyugdíjba vonulásáig. A stafétát Holló Éva-Andrea vette át tőle, aki a hagyományos gyakorlatok mellett új játékokkal igyekszik színesíteni a készségfejlesztő foglalkozásokat.

Egymásra épülő csoportok

A nagykárolyi zeneóvodában jelenleg három csoport gyereke ismerkedik a zenével, ritmussal. „A legkisebbek között három-, négy- és ötévesek vannak. Eredetileg úgy szült a szabály, hogy csak ötévesnél idősebbek jöhetnek, ám a nagy érdeklődésre való tekintettel kisebbeket is fogadunk” – részletezte Holló, aki szerint nem tartanak különösebb felvételt vagy válogatást. Az óvodavezető hozzátette, a foglalkozások egyórásak, és rendszerint kedden délután tartják őket. A zeneóvodát a kicsik kezdik, őket középső és nagycsoportosok követik. A legtöbben a középső csoportban vannak, mintegy 20-an. Ide négy és hat év közötti gyerekek járnak, a nagycsoportban pedig rendszerint tíz elsős vesz részt a tevékenységeken, így a zeneóvodába összesen közel 50 gyerek jár. Holló a tananyagot úgy igyekszik felépíteni, hogy a csoportok munkái egymásra alapozódjanak. „Azokon a gyerekeken, akik már évek óta részt vesznek a zeneóvoda tevékenységein, nagyon szépen látszik a fejlődés”

– jelezte a zenepedagógus, aki szerint a kis létszámú csoportokban eredményesebben lehet dolgozni, több egyéni munkára jut idő. „A kicsiknél a ritmusérzék játékos fejlesztésére fektetem a nagyobb hangsúlyt, ugyanis ott még nincsen értelme komoly elméleti képzést kezdeni. A hangjegyekkel is csak nagycsoportban kezdünk el foglalkozni” – tette hozzá Holló. A nagykárolyi zeneóvoda programjában főként a gyermekdalok és a népi játékok dominálnak, de az ünnepekhez köthető zenés hagyományokból is merítenek.

Csigabigákkal jelölt hangszintek

Az óra első felében rajzos gyakorlatokat végeznek, és minden gyereknek van saját füzet, amelyben kiszínezheti a feladatokhoz tartozó figurákat. A foglalkozás második felében kimondottan csak játszanak, és minden tevékenység alapeleme a mozgás. „A gyerekek is folyamatosan előállnak új ötletekkel, és igyekszünk mindent maximálisan kivitelezni. Karácsony táján például a téli ünnepkörhöz kapcsolódó énekeket és játékokat tanultam tőlük” – vallotta be a zeneóvoda vezetője. A füzetekben a gyerekek az ujjakkal követhetik a dallam rajzos ábrázolását, így könnyebben azonosulhatnak a feladattal. Például csigabigák ábrázolják a hangszinteket, és kiscsoportban rendszerint csak két szintet gyakorolnak, a szót és a mit. Holló szerint nagyon pozitív hatást tesz a gyerekek fejlődésére a zenei nevelés. „Amikor a kislányom még a pocakomban volt, rendszeresen dúdoltam neki, és később sem hagytam abba, miután megszületett. Mindig főszerepet kapott a dal, például elalvaskor vagy amikor játszottunk. Ennek is köszönhető, hogy nagyon szereti a zenét, és ha otthon tíz zeneovis füzet van nálam, előszeretettel éneklő végig valamennyit, hiába hasonló valamennyi az övéhez” – mosolyodott el az óvodónő. Holló azt is elárulta, hogy a zeneóvoda játéka során a gyerekek megtanulnak veszíteni, ugyanis a kicsik nehezen dolgozzák fel azt, hogy a társaságban nem folyamatosan övék a főszerep, és nem ők nyernek meg minden játékot. Ki kell alakítani bennük azt a készséget, hogy el tudják fogadni a másik sikerét, és megszokják, hogy egyik körben vesztesek, máskor pedig nyertesek. Emellett az énekek szövegeit is értelmezik, és az óvodavezető az új, ismeretlen szavakat megmagyarázza a gyerekeknek.

Intenzív zeneoktatás

A nagykárolyi zeneóvodában nem használnak hangszereket, mert ebben a korban még nagyon korai lenne a hangszeres oktatás, csak néha, érdekességképpen viszik be a foglalkozásokra a xilofont, a furulyát vagy a dobát. „Arra gondoltam, hogy lassan, bemutató jelleggel, próbaként beviszek a gyerekeknek hangszereket” – fűzte hozzá Holló, aki szerint csörgőt és rumbatököket (maracas) rendszeresen

használnak. Minden órán olvasnak ki egyszerűbb ritmusképleteket, amelyeket aztán tapsolással, illetve egyéb játékos formában meg is szólaltatnak. A gyerekek nagyon szeretik például a visszhangjátékot, amikor is a tanárnő által eltapolt ritmust kell visszatapsolniuk. A kicsik otthon is előszeretettel foglalkoznak a zeneóvodában tanultakkal, és rendszeresen kiszínezik a füzetekbe rajzolt példákat. „Az én gyerekem már két éve jár a zeneóvodába, és nagyon tetszenek neki az itteni foglalkozások. Jó a társaság, és emellett

úgy vettem észre, a ritmusérzéke is sokat fejlődött” – fogalmazott Czákó Zsuzsa nagykárolyi szülő. Az állami óvodai foglalkozások kiscsoportban 15–20, nagyobb csoportban pedig 35–40 perces zenei foglalkozásokat írnak elő. Ezzel szemben a zeneóvodában hetente egyszer egy egész órát a zene és a ritmus bűvöletében tölthetnek a gyerekek, és ezekre a foglalkozásokra szívesen járnak, mert nem kötelező. A zeneóvodában biztosított a folyamatos utánpótlás is, hiszen már többen is jelezték, szívesen beíratnák kétéves gyereküket, ám ebben a fiatal korban még nagy megterhelést jelent a 60 percig tartó koncentráció, így rendszerint még várniuk kell. „Mivel mindegyik gyerek másként viselkedik közösségben, akadnak türelmesebbek és mozgékonyabbak, azt szoktam javasolni a szülőknek, kezdetben hozzák el néhány foglalkozásra a gyerekeiket, és kiderül, mennyire tetszik nekik a zeneóvoda” – nyilatkozta az óvónő. Holló úgy véli, azok a gyerekek, akik rendszeresen járnak zeneóvodába, a későbbiekben könnyebben alkalmazkodnak a különböző élethelyzetekhez, problémamentesen tudnak közösségben tevékenykedni, illetve fogékonyabbak lesznek a csoporttevékenységekre. „A zeneóvodás múltam végigkísért eddigi egész életemen. Már közel 30 éve jártam oda, ám azóta folyamatosan szoros kapcsolatban vagyok a zenével, hangszereken játszom, valamint két zenekar aktív tagja vagyok” – közölte lapunkkal ifjabb Deák Endre.

A zenei nevelés szerepe a gyerekek személyiségfejlődésében

Visnyai Ágnes zenetanárnő, aki 1975-ben alapította a nagykárolyi zeneóvodát, arról beszélt, mennyire fontos szerepet játszik a zenei nevelés a gyerekek személyiségfejlődésében. „Egyetemista éveim alatt, 1972-től két évig a kolozsvári zeneóvodában gyakornokoskodtam, majd hazatérve, Nagykárolyban megalapítottam a saját óvodámat. Később a magyarországi Hajdúböszörményben megismerkedtem Kokas Klára világhírű zenepedagógus módszerével, amely a zenével összhangban történő mozgásra, a gyerekek kreativitására épít. Ez a fajta aktív zenehallgatás nagyon jó módszer a klasszikus zenével való ismerkedésre” – részletezte az óvodaalapító. Visnyai szerint ezeken a foglalkozásokon a

• **Visszhangjáték.** A kicsik otthon is előszeretettel foglalkoznak a zeneóvodában tanultakkal

A SZERZŐ FELVÉTELE

gyerekek saját maguk dolgozzák ki a koreográfiát, cselekményt találhatnak ki a zenéhez, és eltáncolják azt. Ez az improvizatív jellegű tevékenység a ritmusérzéküket és a szociális érzékenységüket is fejleszti, emellett pedig szabadon engedhetik a fantáziájukat. „Azt vettem észre az évek során, hogy azok a gyerekek, akik zeneóvodába jártak, később a kórusfellépések alatt sokkal fegyelmezettebbek, megbízhatóbbak társaiknál. Nagyon könnyen lehetett

dolgozni velük, nem igényeltek különösebb fegyelmezést, illetve pontosan végezték a feladataikat. Arról nem is beszélve, hogy az iskolai kórus sohasem volt kötelező, mégis szívesen részt vettek a próbákon, nem zúgolódtak, hogy énekelni kell, amíg a többiek játszanak – emlékszik vissza a zenetanár. – Az elmélet helyességét, amely szerint a zenei nevelés fegyelmezettséget, pontosságot, erkölcsi tartást is ad, gyakorlatban tapasztaltam.” Visnyai szerint a zeneóvodában sok olyan gyereknek sikerült szépen csengő, tiszta énekhangot kifejlesztenie, aki korábban morgó, homályos hangon énekelt. „Ezek az esetek bebizonyították, hogy a legtöbb gyereknél ki lehet fejleszteni a tiszta éneklés készségét, ám ezt kisgyerekkorban kell elkezdni. Kodály Zoltán figyelmeztetett arra, hogy énekléssel, és ne hangszerekkel csiszoljuk a gyerekek hallását. Nagyon fontos lenne, hogy az óvodákban, valamint kisiskoláskorban a pedagógusok komolyan vegyék ezt a kodályi tanítást” – folytatja a korábbi gondolatot Visnyai. A 3–4 évig tartó zeneóvodai oktatásnak a későbbiekben igen sok hasznát vehetik a gyerekek. „Olyan csoportom is volt, akik hét évig jártak folyamatosan, természetesen velük később már teljesen másfajta gyakorlatokat végeztem” – fűzte hozzá az oktató, akinek rendszeresen voltak 4–5 évig tanuló csoportjai. A kitartó zeneóvodai munka sok területen hozott a későbbiekben megnyugtató eredményt. „Azt tapasztaltam például, hogy a mai gyerekek nem tudnak finoman játszani, nagyon durvák. A zeneóvodai játékok során meg kellett tanulniuk egymásra figyelni, a szép éneklés segített a kifinomult lelkiség kialakulásában. A játékok során megtanultak csapatszellemben gondolkodni, illetve aki itt kitartónak bizonyult, később az élet egyéb területein is kitartóbb lett” – szemlélítette a zeneóvoda pozitív vetületeit Visnyai, aki felhívja a figyelmet: nagyon fontos lenne több zeneóvodát létesíteni, hiszen manapság egyre kevesebb a jó énekhangú gyerek, és ez nem azért van, mert nem tehetségesek, hanem azért, mert nem énekelnek velük eleget.

VÉGH BALÁZS

Milyen nyelven tanuljon a gyermek?

Magyarul vagy románul?

Kedves Szülő! Mielőtt döntene ebben a kérdésben, amely egy életre meghatározó lehet gyermeke számára, kérem, olvassa el, és gondolja végig alaposan, mi nekem erről a véleményem szülőként, tanárként, a hazai nyelvi helyzettel foglalkozó kutatóként.

A magyar nyelv még Romániában sem kevésbé értékes, mint a román: a

román hivatalos nyelve az országnak, a magyar az ország legnagyobb kisebbségének nyelve, a mi nyelvünk. A Székelyföldön a legtöbben ezt a nyelvet beszélik, Erdélyben a lakosság 20%-a, azaz minden 5. ember. Mellettünk itt van Magyarország és itt vannak a többi Kárpát-medencei magyarok. A Kárpát-medencében éppen

közigazgatásban, a közéletben. Fontos tudnia, hogy a magyar nyelvű oktatást, a magyar iskolákat a magyar állam és az erdélyi civil szervezetek is jelentősen támogatják ösztöndíjakkal, tanulmányi kirándulásokkal, anyanyelvi versenyekkel és táborokkal. A szorgalmas, tehetséges gyermekeket különösen.

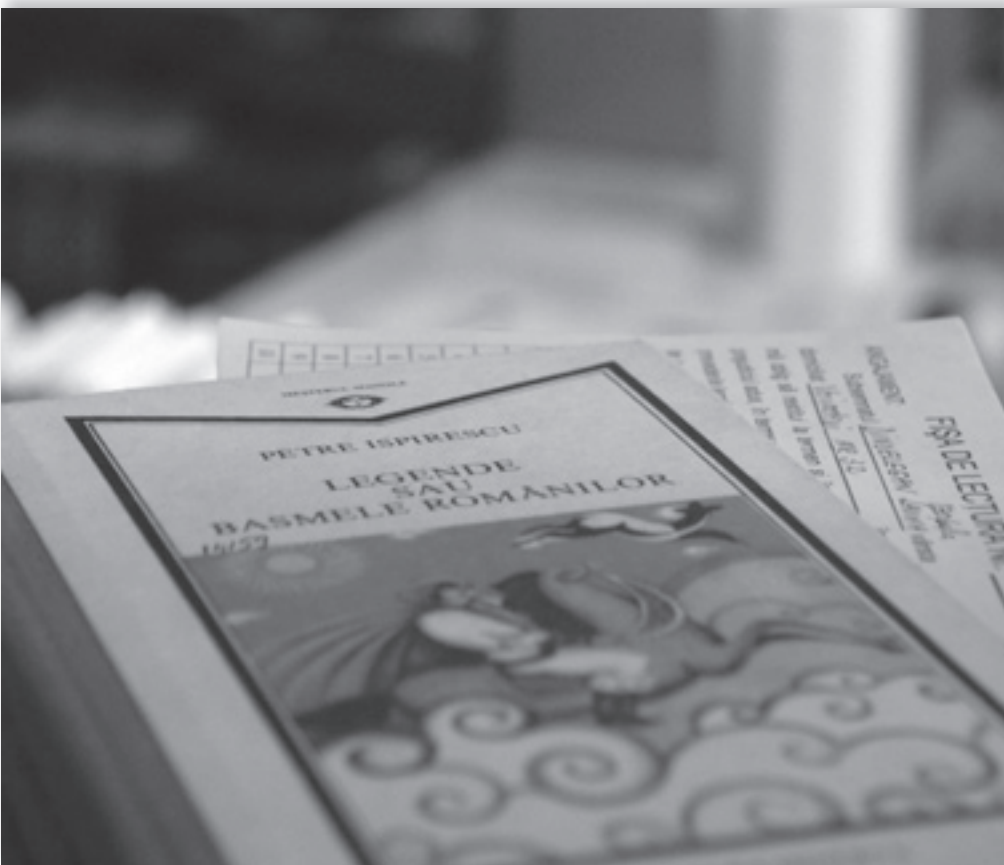
Ha gyermeke a magyar nyelvet tanulta meg elsőként beszélni, akkor írni-olvasni is könnyebben megtanul ezen a nyelven. Az olvasással pedig megismeri ősei történelmét, a magyar irodalmat, mindannyiunk közös kincsét: a magyar kultúrát, szülei vallását. Az anyanyelv tanulása nem ér véget az elemi vagy általános iskolában, a középiskolai és egyetemi tanulmányok során válik magabiztossá, kellően gazdaggá.

Ha gyermeke ezen a nyelven tanul, gyorsabban, pontosabban szerzi meg ismereteit, és amit megtanul, az emlékezetében is inkább megmarad.

Igaz: itt a mi szülőföldünkön fontos a román nyelv megtanulása és ismerete is. Két nyelv még több lehetőséget biztosít újabb ismeretek megszerzésére, szakmák megtanulására. Arra is, hogy eligazodhassunk a mindennapi életben: a hivatalokban, az üzletekben, utazás közben. Hogy beszélni tudjunk szomszédainkkal vagy azokkal, akikkel találkozunk, megismerkedünk.

De ahhoz, hogy a gyermek megtanuljon románul, nem szükséges román tagozatra, román iskolába járnia. Azt saját szorgalmából és a magyar iskolában is megtanulhatja, és mindennél gyakorolhatja. És a román nyelvet is nagyon jól meg kell tanulni; sokféle változatában: ahogy az utcán beszél, ahogy a könyvekben írják, ahogy a televízió közvetíti műsorait. Csak ez a mélyebb és változataiban kiterjedtebb nyelvismeret válik igazán hasznossá, értékessé az életben.

A két nyelv ismeretének, a kétnyelvűségnek akkor van igazi haszna, ha mindkét nyelvben magas szintű, és ha annak az alapja az anyanyelv: ahogy otthon beszél, és ahogy közös vál-

Fotó • SÜTŐ ZSOLT

• **Kultúrát tanulunk.** „Ha a román nyelvű tanulást választja, számolni kell azzal, hogy gyerek és szülő egyaránt eltávolodik a magyar nyelvtől és kultúrától.”

román a románok anyanyelve, a magyar a magyaroké. Akinek magyar az anyanyelve, annak az még értékesebb, fontosabb is minden más nyelvnél. Fontos és értékes, mert elődeink évszázadok alatt kiművelték, mindenre alkalmassá tették, amire az embernek szüksége lehet, amikor beszél, olvas vagy ír.

mi, a magyar anyanyelvűek vagyunk a legtöbben. Az pedig, hogy többen leszünk-e a jövőben vagy kevesebben, az is éppen szülői döntéseken múlik.

Országunkban a magyar nyelv használatának széles körű, törvények által biztosított lehetőségei vannak éppen az oktatásban, az egyházak életében, a tudományos életben, a

tozatában a legtöbb magyar ember írja és beszéli. Ez az ismeret, ennek mindennapos használata tarthat csak meg bennünket műveltségünkben, magyarságunkban. Ennek alapján, ehhez hozzáadva kell megtanulni és használni a román nyelvet. És lehetőség szerint más nyelveket is.

Ha Önöknek, a két szülőnek különböző az anyanyelve, akkor a gyermek bizonyára párhuzamosan mindkét nyelven megtanult beszélni. Ilyen esetben az a jó, ha a gyermek a továbbiakban is megmarad mindkét nyelvben. Ezt úgy lehet elérni, ha az egyik oktatási ciklust az egyik, a másikat a másik nyelven végzi. Még ilyenkor is jobb a magyarral kezdeni, az alsó tagozatra (1–4. osztály) magyar osztályba íratni a gyermeket, hiszen ott a románórákon románul is megtanul írni-olvasni, és később nem okoz számára nagy nehézséget, hogy románra váltson. Ha viszont ezt kihagyja, már nem tud visszatérni a magyar nyelvű íráshoz, olvasáshoz.

Sok minden nem igaz abból, amit mások tanácsolnak, még ha jó szándékkal teszik is.

Nem igaz az, hogy aki románul tanul, jobban boldogul az iskolában és

„És a román nyelvet is nagyon jól meg kell tanulni; sokféle változatában: ahogy az utcán beszéljük, ahogy a könyvekben írják, ahogy a televízió közvetíti műsorait. Csak ez a mélyebb és változataiban kiterjedtebb nyelvismeret válik igazán hasznossá, értékessé az életben.”

később az életben. Ellenkezőleg: tudományosan is igazolták, hogy a második nyelven nehezebb az előrehaladás az iskolában. A magyar nyelven való tanulásnak pedig javultak a lehetőségei, lényegesen megnöttek az esélyei: folyamatosan bővül a szakoktatás és a magyar egyetemi hálózat. Aból pedig senkinek nincs hátránya, ha tanulmányait végig anyanyelvén folytatja.

Fotó • SÜTŐ ZSOLT

• **Életre szóló döntés.** „Ha gyermeke anyanyelvén tanul, gyorsabban, pontosabban szerzi meg ismereteit, és amit megtanul, az emlékezetében is inkább megmarad.”

Nem igaz, hogy a magyar nyelv jelenti a terhet, egy tantárggyal többet az iskolában, megnövelve a heti órák számát, a vizsgák számát. Gyermekeink számára ez az a tantárgy, amellyel megalapozzák anyanyelvi műveltségüket, minden egyéb iskolai tanulásnak az alapja. A magyarok számára a román nyelv és irodalom jelenti a többletet, ezt azonban jó lehetőségnek kell tekinteni, és vállalnia kell minden Romániában élő magyar gyermeknek, éppen azért, hogy több lehessen, hogy semmi ne jelentsen számára akadályt.

Igaz viszont, hogy aki már kisgyermek korában román iskolába kerül, az sohasem tanul meg rendesen magyarul: nem fog tudni írni, kín lesz számára az olvasás.

Igaz viszont, hogy nehezebben boldogul majd más iskolai tantárgyakkal is.

Igaz viszont, hogy az eredeti magyar nyelvtudása is megkophat az idő múlásával, lassan azt is elfelejti, amit kisgyermekként megtanult.

Igaz viszont, hogy ebben a 2. nyelvben kevésbé lesz magabiztos, egyéniségében is bizonytalanná válhat.

Igaz viszont, hogy a jobban ismert és beszélt 2. nyelv eltávolíthatja magyart rokonaitól, ismerőseitől, átvezet-

heti a másik nyelvet beszélők társaságába.

És igaz az is, hogy az új nyelv és az új kapcsolatok meggyengíthetik magyarságtudatát: teljesen felcserélheti nyelvét, feladhatja magyarságát.

Mi tehát a nyeresége annak, ha gyermeke magyar nyelven tanul?

Teljes értékű ember lehet, megmarad a magyar nyelvben és a mi kultúránkban, magyarságában. Tökéletesen megtanulhat románul és más idegen nyelveken is. Szakmákat tanulhat, egyetemen tanulhat.

A magyar nyelvet szeretni lehet. A magyar nyelvet szeretni kell!

Mi történik, ha a román nyelvű tanulást választja?

Akkor is teljes értékű ember lehet, de számolni kell azzal, hogy eltávolodik a magyar nyelvtől, ő vagy gyermekei már könnyebben cserélik fel magyar nyelvüket, vallásukat, nemzetiségüket a többségire, a románra.

Vigyázzon gyermekére! Most helyette dönt: döntsön okosan, döntsön felelősen!

PÉNTEK JÁNOS
nyugalmazott egyetemi tanár, az MTA külső tagja

A kalotaszentkirályi Ady Endre Iskola diákjainak élménybeszámolója brüsszeli kirándulásukról

Az Unió fővárosa gyerek szemmel

A kalotaszentkirályi Ady Endre Iskola tizenkét diákja Brüsszelben tölthetett néhány napot Lakatos András igazgató úr, Kovács Erzsébet tanárnő és Kolcsár Ildikó tanítónő kíséretében. Az utazás Winkler Gyula, RMDSZ-es európai parlamenti képviselő úr támogatásával valósulhatott meg, aki előzetesen iskolánkba látogatott, és felajánlotta az utazás lehetőségét. Csapatunkkal egyidőben a dévai Téglás Gábor Iskolaközpont diákjai is ellátogattak az EU fővárosába. Iskolánkból azok a diákok vehettek részt a kiránduláson, akik *Az EU gyerek szemmel* című többfordulós versenyen a legjobbaknak bizonyultak. E néhány nap eseményeiről, élményeiről a diákok csoportnaplójából közlünk összeállítást.

Január 30-án, este 10 órakor tizenkét diák és három kísérő tanár indult el a Ferihegyi repülőtérre. Nagyon vártam ezt a kirándulást, mivel még soha nem hagytam el az országot. Az utazás nagyon jól telt, sokat nevettünk, szórakoztunk, zenét hallgatunk. Aludni nem nagyon tudtunk, szerintem az izgalom miatt. Hajnali háromra megérkeztünk Ferihegyre. Háromnegyed órát pihenhetünk és megkezdődtek a szükséges ellenőrzések az utazáshoz. Egy fél óra múlva már felszálltunk a repülőre, és vártuk, hogy kezdetét vegye az izgalom. Lezárták a bejáratokat, és elmondták a légiutas-kísérők, hogy vészhelyzet esetén mi a teendő. Bekapcsoltuk biztonsági öveinket, majd megkezdtek a felszállást. Egyszer csak éreztem, hogy gyorsulunk és gyorsulunk, majd nem is éreztem a talajt. Elképesztő, hogy milyen nyomást érezhet ilyenkor az ember. Feljebb és feljebb haladva gyönyörű panoráma tárult elénk, de a másik pillanatban már csak a fehér felhőket láttam. Felszálltunk a pihepuha báránnyal felhők fölé, és megpillantottuk a csodaszép napfelkeltét. Napfelkelte a repülőből! Ekkor ismeretlen érzés lett úrrá rajtam. Csak néztem ki

az ablakon, és nem találtam szavakat. Kissé belemélyedtem ebbe a gyönyörűségbe, és ekkor vettem észre, hogy a repülőgép teljesen fél oldalra van dőlve. Szárnyaival súrolta a felhőket. Fantasztikus volt.

Nagyon fáradt volt a csapat. Mindenki elszundított, de mire a legszebb

„Feljebb és feljebb haladva gyönyörű panoráma tárult elénk, de a másik pillanatban már csak a fehér felhőket láttam. Felszálltunk a pihepuha báránnyal felhők fölé, és megpillantottuk a csodaszép napfelkeltét. Napfelkelte a repülőből! Ekkor ismeretlen érzés lett úrrá rajtam.”

beket álmodtuk volna, negyed 9-kor megérkeztünk a Charleroi repülőtérre. Csomagjainkat megtalálva, elindultunk az előtér fele, ahol Bálint Margit EP-asszisztens nagy örömmel várt minket. Itt megismerkedtünk egy másik csapattal, a dévai Téglás Gábor Iskolaközpont diákjaival és tanáraival, ők is velünk jöttek. Egy nagyon modern autóbusszal elindultunk Brüsszel fele, de útközben kitérőt tartottunk, meglátogattuk Waterloot, ahol 1815. június 18-án csatázott utoljára Napóleon. Megtekintettük az itt levő emlékművet, amelyhez nem kevesebb mint 235 lépcső vezetett fel. Ezután bementünk a Viasz Múzeumba, ahol egy csomó piros, fehér, kék színű viaszszobrot tekinthettünk meg. A Panoráma nevű épületben egy körképet csodáltunk meg, amely a waterlooi ütközetet ábrázolta. Ez nekem nagyon tetszett. Beleéltem magam a csatába, és olyan volt, mintha én is részese lettem volna a harcnak.

Ismét felkerekedtünk, most már Brüsszel fele vettük az irányt. Megérkeztünk az Opera Hotelbe, és elfoglaltuk szálláshelyeinket. Délután egy órára vártak minket a Napoli Pizzériába, ahol mindenkinek kopogott a szeme az éhségtől, de a fenséges pizza elfeledtette, hogy mennyire éhesek voltunk. Ebéd után megcsodáltuk a Grand Place káprázatos épületeit, valamint ellátogattunk Manneken Pis *A pisilő kisfiú* szobrához is. A Grand Place-n volt egy falba épített szobor, amely, ha megsimogatjuk, szerencsét hoz – a belgák szerint. Én is megsimogattam. Megnéztük a Szent Mihály-székesegyház gyönyörű gótikus épületét. Magas falain, színes ablakain és hatalmas orgonáján lepódtunk meg. A sok csodálkozás után visszasétáltunk a szállodához, mert mindenki nagyon elfáradt a hosszú úton. Este nyolckor jött az idegenvezető, Margó, hogy induljunk a szállodához pár lépésnyire levő étterembe vacsorázni. Nagyon kedvesek voltak a pincérek. A lakatós vacsora után lefeküdtünk aludni.

Másnap a szállodában reggeliztünk, és elindultunk az Európai Parlament felé. Nagyon tetszett az út, mivel megláttam a belga királyi palotát. Az ellenőrzéseken átesve megérkeztünk egy terembe, ahol Láng Péter, a látogatócsoportokért felelős személy tartott előadást az EP szerepéről és működéséről. Majd betekintést nyertünk az EP brüsszeli épületének plenáris üléstermébe, ahol Winkler Gyula képviselő úr elmondott pár gondolatot az EP-ről és arról, mi a fontos az életben. Az előadás végzetével csoportkép készült a 27 tagállam zászlójánál, majd megebédeltünk a látogatócsoportok számára fenntartott ebédlőben.

Jóllakottan az EU-s negyedbe sétáltunk, ahol az Európai Bizottság és Tanács épületeit is megcsodálhattuk. Az Atomiumhoz metróval utaztunk, ami számomra különösen nagy élményt jelentett, mivel még nem volt

• Kalotaszentkirályi és dévai diákok Brüsszelben

lehetőségem ilyen járművel utazni. Ilyen érdekes épületet még soha nem láttam. Úgy nézett ki, mint egy atomkristály, csak óriási méretben. Lifttel fölmentünk az első gömb belsajét megcsodálni. A második gömbhöz gyalog kellett elballagjunk. Itt a csillagokban gyönyörködhettünk. A negyedik gömbhöz mozgólépcső vezetett. Legjobban az a minipark tetszett, ahol épületek, repülőgépek, repülőte-

„Legjobban az a minipark tetszett, ahol épületek, repülőgépek, repülőterek voltak felállítva. Minden országból egy érdekesség, például az Eiffel-torony vagy a kínai nagyfal. Számomra az egész kiránduláson a személyes kedvencem volt az Atomium, mivel gyönyörű kilátás nyílt, egész Brüsszelt látni lehetett.”

rek voltak felállítva. Minden országból egy érdekesség, például az Eiffel-torony vagy a kínai nagy fal. Számomra az egész kiránduláson a személyes

kedvencem volt az Atomium, mivel gyönyörű kilátás nyílt, egész Brüsszelt látni lehetett, ami nekünk, a ködös idő ellenére is tetszett. Miután itt mindenki kiszórakozta magát, indultunk vissza a szállodába. Mindenki fölvette a „kisestélyit”, mert egy elegáns étteremben vacsoráztunk Winkler Gyula úr társaságában. Igaz, hogy a francia nyelv gondot jelentett számunkra, mivel nem értettük, de egy kis angollal és mutogatással tudtunk értekezni. Vacsora után visszasétáltunk a brüsszeli éjszakában, kellemes időben a szállodához.

Másnap délelőtt metróval utaztunk az Auto World Múzeumig. Belépve, lehetőségünk nyílt felderíteni a régmúlt veterán és a jelen új járgányait. Megtekinthettük a királyi autócsodákat, a tűzoltó- és mentőautókat az 50-es évekből, valamint a versenyautókat a 2000-es évekből. Valójában egy időutazáson vehettünk részt. A hadtörténeti múzeumba is benézünk, de valami oknál fogva mindenkit kiküldtek. A szállodához közeli kis üzletbe kukkantottunk be, ahol emléktárgyakat vásároltunk a hazaiaknak és magunknak is.

A búcsúzkodást követően a számunkra bérelt autóbusszal elmentünk a Charleroi repülőtérre. A repülőn

bekapcsoltuk az öveket és szépen ültünk. Nagyon sötét volt, így nem lehetett kilátni. Kártyáztunk egy jót unalmunkban. Mindenki felpattant, amikor bejelentette a pilóta, hogy megkezdjük a leszállást Ferihegyre. Csomagjainkat bepakoltuk az iskolabusz utánfutójába, és indultunk hazafele.

Óriási élmény volt, hogy eljuthattam Brüsszelbe, szállodában laktunk, repülővel és metróval utaztunk, rengeteg nevezetességet láttunk, ellátogattunk az Európai Parlamentbe, és annyi finom, zamatos ételt megkóstolhattunk. Nagyon örülök, hogy eljuthattam Brüsszelbe és ennyi szép élményben lehetett részem. Köszönöm a lehetőséget iskolámnak és Winkler Gyula európai parlamenti képviselőnek!

Gábora András, Kismihály Boglárka, Lőrincz Beáta, Lőrincz Brigitta, Okos Rebeka és Török Anikó élménybeszámolója alapján összeállította Péter Mónika-Mária.

Péter Mónika-Mária,
a kalotaszentkirályi
Ady Endre Általános
Iskola magyartanára

Az interkulturális nevelésről

Az interkulturális nevelés elismeri és a társadalmi élet normális állapotaként közvetíti, tanítja a különböző társadalmi közösségekre jellemző kulturális különbségeket, ennek jellemvonásait, és felhívja a figyelmet arra, hogy mindezek a szociokulturális „másságok” megalapozó értékek. Továbbá tudatosítja azt a meggyőződést, hogy az

A népesség globális vándorlása – vendégmunkás, menekült, bevándorló – az interkulturális találkozási helyek számát ugrásszerűen megnövelte. A hosszabb-rövidebb távú vagy tartós interkulturális élethelyzet fokozott teherként nehezíti a lokális, vagyis a mindenkori befogadó kultúrára épülő, mint az érkező „idegenre”. A

Az interkulturális nevelés és az erre épülő képzési anyagok tartalmi felépítésüket tekintve természetesen eltérőek, mindenkor az esetenkénti szociokulturális helyzet függvényei. Azonban néhány általános alapelvek a képzési anyagok mindegyikében feltehető:

1) A társadalmi pluralizmus iránti érzékenység előmozdítása; 2) Fokozni a képzésben résztvevők tudatosságát saját kulturális jellemvonásaik megismerésében, illetve ezzel párhuzamosan érzékenységüket fejleszteni más kultúrák értékei iránt, támogatva az elfogadó beállítódás kibontakoztatását; 3) Az eltérő életmód és szokások tudatos elfogadásának hangsúlyozása, ami a kultúrák egymás mellett élésének alapja; 4) A diszkriminációra és az előítéletekre való hajlam következetes háttérbe vonása; 5) A saját kulturális jellemvonások tudatosítása, ezek verbális és gyakorlati kifejezések képességére irányuló nevelő munka.

(Lásd BICZÓ Gábor: *Az interkulturális nevelés társadalomelméleti hátteréről*. In: Bálint Péter (szerk.): *Hátér-helyzetben*. Ont he Borderline. Pedagógiai-módszertani tanulmányok. Hajdúböszörmény, 2010, 11–8.)

Fotó • SÜTŐ ZSOLT

- **Elejét venni a problémáknak.** A hosszabb-rövidebb távú vagy tartós interkulturális élethelyzet fokozott teherként nehezíti a mindenkori szomszédos vagy befogadó kultúrára épülő, mint a másira. A szociokulturális „másságok” is tanulni kell

emberi közösségek eltérő életmódja természetes következménye az eltérő történelmi múltnak és a fejlődéspályának, amennyiben ennek velejárója a szokások, a világkép és az értékrend sokszínűsége. Ennek magtanapoztalása gazdagítja ismeretek forrása minden társadalmi közösség számára. Az interkulturális nevelés célja, hogy a különböző nyelvű, hagyományú és értékrendű közösségek egymást kölcsönösen elfogadják, és erre alapozva kísérletet tegyenek egymás értékeinek megismerésére, ami a hosszú távú, sikeres egymás mellett élés előfeltétele.

találkozás következményeinek tudatos kezelése minden hasonló szituációban a konfliktusok elkerülésének egyetlen lehetséges módja. Az interkulturális nevelés ebben az összefüggésben a modern, komplex és több kultúra együttélésével jellemezhető közösségek szempontjából kulcskérdés. Nem véletlen, hogy az interkulturális nevelés alapelveinek kidolgozására az 1960–1990-es években került sor, amikor a migrációs nyomás növekedésének következményeként a modern európai társadalmaknak is szembe kellett nézniük a tömeges bevándorlás hozadékaként előálló konfliktushelyzetekkel.

Oktatási formák és módszerek

Az interkulturális ismeretek oktatásának és elsajátításának számos formája és módszere van. A választást meghatározza az, hogy 1) mennyi idő áll rendelkezésre; 2) kik számára történik az oktatás (üzletemberek, diákok, háziaszonyok, orvosok stb.); 3) milyen céllal történik az interkulturális ismeretek elsajátítása (külföldi kiküldetés, új munkahely, üzleti tranzakció stb.); 4) milyen a célcsoport háttértudása (nyelvtudás, intelligencia és iskolázottsági fok, kulturális, vallási háttér stb.); 5) van-e mód osztálytermi foglalkozásra, vagy távoktatás az egyetlen lehetőség; 6) mekkora a célcsoport.

A világ számos országában az interkulturális ismeretek, az interkulturális kommunikáció oktatása az intézményesített oktatás keretei között polgárjogot nyert stúdium. Sok

országban már az alsó- és középfokú oktatásban is tantárgy. Számos országban az egyetemi oktatási programok része. Amerikában már régebbtől fogva, de a 90-es évektől Európa több egyetemén is felvehető szak. Ezeken kívül rendkívül elterjedtek az úgynevezett országorientációs szemináriumok, amelyeket elsősorban külföldi kiküldetésre készülők számára szerveznek. Az üzletemberképzés és -továbbképzés részeként is ismertek az intellektuális tréningek.

Mint látható, különféle helyszíneken és formában történik az oktatás és képzés. Ezek többféle formában valósulnak meg.

1) *Előadások.* Előnyük, hogy szisztematikus feldolgozását közvetítik egy adott témának. A rendelkezésre álló idő függvényében elméletileg is jól megalapozottan járják körül a kérdéskört. Hátrányuk, mint általában az előadásoknak, hogy a hallgatóság többé-kevésbé passzív befogadója az elhangzottaknak.

2) *'Kommunikációs balesetek' (critical incidents).* Az interkulturális tréningek egyik elterjedt módszere. Egy-egy rövid

„A népesség globális vándorlása – vendégmunkás, menekült, bevándorló – az interkulturális találkozási helyek számát ugrásszerűen megnövelte.”

eseményleírás után, amely valamiféle interkulturális balesetet, konfliktust ad elő, több magyarázatot kínálnak föl, amelyek közül a tréning résztvevőinek ki kell választaniuk a helyeset. Ennek a formának kétségtelen előnye, hogy kissé anekdotikus formában, szórazottató módon fejleszti az ismereteket, és aktívan dolgoztatja az agyakat. A hallgatóság rendszerint szívesen vesz részt a „játékban”. Hátránya ugyanakkor, hogy ha nem párosul kellő elméleti kommentárral, akkor nem áll össze rendszerré az ismerethalmaz. Vagyis a résztvevőkkel nemcsak a helyes válaszokat, hanem az okokat és a kulturális hátteret is meg kell ismertetni ahhoz, hogy ne csak *ad hoc* módon válasszanak.

3) *Esettanulmányok.* Ezek többnyire hosszabb lélegzetű gyakorlatok, amelyek elsősorban az üzletember- és menedzserképzés bevált formái közé tartoznak. Az esetek elemzése és feldolgozása során jól nyomon követhető lépésekben lehet a folyamatot szimulálni és belőle tanulságokat levonni. Előnye, hogy a hallgatóság érdeklődésének és igényeinek legjobban megfelelő, konkrét témákat érint. Hátránya, hogy időigényes, és csak akkor hatékony, ha valóban elmélyült feldolgozás kíséri.

4) *Szerepjátékok.* Elsősorban videofelvételek tanulmányozása után, vagy pedig a megismerendő kultúra képviselőjének bevonásával végzett szerepgyakorlatok. Előnye, hogy aktivizál, és valóban készségeket sajátíttat el. Hátránya, hogy csak bizonyos készségek (például nem verbális kommunikációs kódok) elsajátítására alkalmazható valóban hatékonyan. Eszköz- és időigényes forma, de magas hatékonysági foka miatt kedvelt módszer.

A célcsoportok idejének és ösztetételének függvényében ezeknek a formáknak a kombinációja is alkalmazható. Valamennyi forma komoly felkészülést igényel az oktató és a tréner részéről.

Interkulturális ismeretek elismerése és felismerése

Az interkulturális ismeretek szükségességének elismerését és felismerését több tényező nehezíti. Az első magának a diszciplinának a státusa és jellege, a másik a gazdaságossági szempont, a harmadik pedig az attitűd.

1) Az interkulturális ismeretek halmaza – mint számos más, a társadalomtudományhoz sorolható ismeret – az emberi viselkedéshez és a társadalomhoz kötődik. Leírása és tudományosan is egzaktá tétele ugyancsak megnehezíti a rendszerszerű feldolgozást. Csupán pár évtizedes múltja van ennek a diszciplinának, ezért mind az elmélet, mind az alkalmazás folyamatosan csiszolódik.

2) Az interkulturális ismeretek hasznosságának a kimutatása nehézkes, hosszadalmas, és a haszon csak hosszú távon érzékelhető. Az ismeretek elsajátításába fektetett szellemi és anyagi költségek megtérülése közvetlenül és rövid távon nehezen bizonyítható. Ugyanakkor a világ számos

pontján az ismeretek hiányából adódó károk és veszteségek felismerése és méretének a növekedése készítette a szakembereket arra, hogy lépéseket tegyenek az ilyen irányú ismeretek

„Sokan vélik úgy, hogy nekik nincs szükségük külön ilyen jellegű képzésre vagy ismeretekre – hiszen idáig is elboldogultak valahogy interkulturális interakciók során. Csakhogy, mint arra már korábban utaltunk, az interkulturális kommunikáció jelentősége és fontossága megváltozott – extenzívebbé és intenzívebbé is vált, és ez egy újfajta minőségi hozzáállást követel meg.”

feldolgozására, rendszerezésére és átadására. Ezért szaporodnak világszerte az interkulturális ismeretekkel foglalkozó műhelyek és képzések.

3) A harmadik akadály az attitűd: sokan vélik úgy, hogy nekik nincs szükségük külön ilyen jellegű képzésre vagy ismeretekre – hiszen idáig is elboldogultak valahogy interkulturális interakciók során. Csakhogy, mint arra már korábban utaltunk, az interkulturális kommunikáció jelentősége és fontossága megváltozott – extenzívebbé és intenzívebbé is vált, és ez egy újfajta minőségi hozzáállást követel meg. Meggyőződésünk, hogy a felkészülés egy-egy interkulturális interakcióra jó hatásokkal megtérülő befektetés.

(Forrás: HIDASI Judit: *Interkulturális kommunikáció*. Scolar. 2. kiadás, 2004. 164–168).

DR. VÉGH BALÁZS BÉLA
a Babeş–Bolyai
Tudományegyetem
Pszichológia és
Neveléstudományi
Kara szatmárnémeti
tagozatának
egyetemi adjunktusa

Interjú Birtalan Sándor gyimesfelsőlaki iskolaigazgatóval, történelemtanárral

„Mindig »sakkozni« kell ahhoz, hogy jól működjenek a dolgok”

– Mi vonzott a pedagógusi pályához?

– Székelyvéckén nevelkedtem a nagyszüleimnél, nagymamámnak régi álma volt, hogy pedagógus legyen, de a 40-es években nem sikerült bejutnia az udvarhelyi tanítóképzőbe. Nem próbálkozhatott újra, mert dolgoznia kellett, és mivel csak lányok voltak a családban, valakinek otthon kellett maradnia. Amikor a nyolcadik osztály elvégzése után döntenem kellett, hogyan tovább, arra gondoltam, miért ne szereznék nagymamámnak örömet azzal, hogy elvégzem a tanítóképzőt és pedagógus leszek. Ha neki nem sikerülhetett, legalább nekem sikerül.

– Miután elvégezted a tanítóképzőt, továbbtanultál. Miért választottad a tanári pályát a tanítói helyett? És miért választottad épp a történelmet?

– Gyenge voltam matematikából, ez volt az egyik fő ok. Tudtam, ahhoz, hogy 1–4. osztályban taníthass, jól kell tudni a matematikát, és nekem ez nem volt erősségem. Ugyanakkor vonzott a történelem, s úgy döntöttem, elmélyítem ez iránti érdeklődésemet. A történelmet meg valószínűleg azok miatt a helyek miatt választottam, ahol a családommal éltünk. 1985-ig Segesváron laktunk, sokat jártam a várban, később Gyulafehérváron a vár és a székesegyház tövében nevelkedtem. A szüleim az itteni hittudományi főiskolán dolgoztak, sok időt töltöttem a vár és a székesegyház, az ősi érsekség környékén. Bartha József tanár úrnak köszönhetem, hogy gyermekkoromban rengeteg történelmi regényt olvastam. Valószínűleg ezek mind hozzájárultak ahhoz, hogy a történelmet választottam.

– A történelemtől sok diák idegenkedik, hiszen rengeteg adatot, évszámot kell megjegyezni. Hogyan lehet megszerettetni a gyerekekkel?

– Nehezen. 5–8. osztályos iskolában tanítottam történelmet, és nem könnyű megfogni a gyerekeket. Ha feltettem nekik a kérdést, hogy szeretik-e a történelmet, egy-két diák felelt csak igennel. Szerencsére olyan világban élünk, ahol könnyen hozzájutunk történelmi filmekhez. Igyekeztem belopni ezeket a száraz tananyag mellé, filmen is megnéztük, milyen volt az adott kor, vagy regényekből olvastam fel részleteket. Próbáltam rávezetni őket arra, hogy a történelem hihetetlenül érdekes. Ha például a török uralomról esett szó, kiegészítésként megnéztük az *Egri csillagok* című regényből készült filmet, én pedig hiszem, hogy ennek segítségével sikerült belopni a diákok szívébe a történelem iránti szeretetet.

„A többség a Berszán atya alapította líceumban leérettségizik, onnan szép számmal tanulnak tovább Vásárhelyen, Kolozsváron, Csíkszeredában. Többnyire tanári pályára lépnek, de akad orvos is közöttük. Többségük haza is tér.”

– Az új tanügyi törvény lehetővé teszi, hogy ezután magyarul tanulják Románia földrajzát és történelmét a diákok. Ez mennyire könnyíti meg a munkátokat?

– Meg vagyok győződve, hogy a változás a gyerekek javára válik. Románia történelmét nehéz tanítani, hiszen Gyimesfelsőlakon is, mint a Székelyföldön általában, a gyerekek hadilábon állnak a román nyelvvel. Így minden történelemóra úgy zajlott, hogy elmondtam az anyagot románul, jegyzeteket készítettünk románul, és utána az egészet át kellett venni magyarul is. Gyakorlatilag úgy működött, mint a románóra, a szakkifejezéseket például külön szótárba kellett vezetni.

– Nemcsak pedagógus vagy, iskolaigazgató is. Nem érzed túl nagy feladatnak, hogy ilyen fiatalon vezető tisztségbe kerüljél?

– Kilenc éve léptem tanügyi pályára, és negyedik éve vagyok vezetői tisztségben. 2007-től csak heti négy órát tanítottam, az igazgatói teendőimmel voltam elfoglalva, az akkori igazgató mellett tanultam bele ebbe, s tavaly ősztől igazgatóként dolgozom. Teher, mert nagy a bürokrácia, sok a papírmunka. Elég nehéz iskolát vezetni úgy, hogy szabad kezet is kaptál, meg nem is, ettől is függsz, attól is. Így mindig „sakkozni” kell ahhoz, hogy minden jól menjen. A tanítónak is meglegyenek a munkájához szükséges eszközök, a gyerekek is jól érezzék magukat az iskolában. Viszont sokat segít, hogy olyan az igazgató, aki 30 éve tanít, és sokáig volt igazgató, így kiegészítjük egymást.

– Melyek azok a problémák, amelyekkel igazgatóként szembesülsz?

– A legnagyobb probléma a pénzhány. Az iskoláink eléggé régi épületekben működnek, amelyeket folyamatosan javítani kell, ehhez pedig pénzre van szükség. Bosszantó az is, hogy nehezen tudunk anyagi hátteret teremteni a gyerekek versenyeken, vetélkedőkön való részvételére, utaztatására. Legtöbbször távol maradunk ezekről, mivel az állami keretből nem tudunk erre pénzt fordítani. Az év végi könyvjutalmak biztosításához, az óvodák játékkal való ellátásához szintén pénzre van szükség. Folyamatban van az iskola mellett működő egyesület bejegyzése, ezáltal, reményeim szerint, közelebb jutunk a pályázatok világához. Iskolaként ugyanis nem nagyon lehet pályázni, csak a tanfelügyelőségen keresztül. Ha meglesz az egyesület, remélem, könnyebb lesz.

– Az új tanügyi törvény révén az iskolák az önkormányzatok fennhatósága alá kerülnek. Jónak tartod-e ezt?

– Azokban a községekben, ahol az önkormányzatok jól állnak anyagilag, pozitív lesz a változás. Úgy vélem, a polgármesteri hivatalok is akkor tudnak működni, ha jól menedzselik az adófizetők pénzét. Ha van pénz, az iskolának is jól megy majd. De ehhez a polgármesternek is éreznie kell, hogy

„Nem szembesülünk olyan jellegű gonddal, hogy a gyerekek nem tudnak magyarul. Nem tartunk ott, ahol Moldvában. A román nyelvvel vannak gondjaik, mint Székelyföldön bárhol.”

egy községben az iskola és a templom mekkora jelentőséggel bír, hiszen közösségmegtartó a szerepük.

– *Mióta igazgató vagy, nem tanítasz. Hiányzik a tanítás?*

– Azt kell mondanom, hogy nem. Nem azért, mert nem szeretem a gyerekeket, hiszen szeretek köztük lenni, de az igazgatói munka másfajta embert igényel. Semmiképp nem tudnám a kettőt együtt végezni, az igazgatás az oktatás rovására menne.

– *A Gyimesek vidéke elszigetelt térség. Milyen hátrányait érzed ennek a munkád során?*

– A Gyimeseket mindenki végvárnak tekinti, pedig Gyimesfelsőlakra autóbusz és vonat is jár, Csíkszeredától mindössze 35 kilométerre fekszik, így az embereknek megvan a lehetőségük arra, hogy bejárjanak a városba. Nem érzem annyira elszigeteltnek, annak

ellenére, hogy akadnak szociális problémák. A gyimesi ember mezőgazdaságból nem tud megélni, fakitermelésből és állattartásból él, illetve sokan bejárnak Csíkszeredába dolgozni. Valószínű, hogy megvannak ennek a szociális hátrányai, hiszen akik az állattartásból sem tudnak megélni, azokon érződik, hogy a gyerekeik iskoláztatásához sem tudnak megfelelő háttérrel biztosítani. De szerencsére ezek aránya nem annyira nagy, hogy az iskolában megérezzük.

– *Hogyan alakul a gyereklétszám a Gyimesekben?*

– Gyimesfelsőlokhoz hét iskola tartozik, az általam vezetett Domokos Pál Péter Általános Iskolához három, illetve a Berszán Lajos atya által alapított Árpád-házi Szent Erzsébet Római Katolikus Líceumhoz másik négy. A mi iskolánkban óvodától 8. osztályig 323 gyerek van, községi szinten több mint 800 diák. Sajnos, ha csak a 2002-es évhez viszonyítom az adatokat, már érződik a fogyás. Akkor 28-an jártak egy osztályba, ez mára 20 alá csökkent. Ha a születések arányát nézem, el kell mondanom: a Gyimesekben is csökkent a gyermekvállalási kedv. Bár még mindig nagyobb a gyereklétszám, mint más térségekben, apad itt is. Ez abból is látszik, hogy az idén össze kellett vonni az 5–6. osztályt.

– *Akadnak-e nyelvi nehézségeik a gyimesi csángóknak?*

– Természetesen léteznek nyelvi sajátosságok, regionalizmusok, de nem szembesülünk olyan jellegű gonddal, hogy a gyerekek nem tudnak magyarul. Nem tartunk ott, ahol Moldvában. A román nyelvvel vannak gondjaik, mint Székelyföldön bárhol. Az, aki tovább akar tanulni, ráébred arra, hogy meg kell tanulnia románul, mert egy nagyvárosban szüksége lesz rá.

– *Milyen a továbbtanulási arány?*

– Nem készítettem erről felmérést. A többség a Berszán atya alapította líceumban leérettségizik, onnan szép számmal tanulnak tovább Vásárhelyen, Kolozsváron, Csíkszeredában a Sapientia Egyetemen. Többnyire tanári pályára lépnek, de akad orvos is közöttük. Többségük haza is tér, például nálunk tanít egy tanárnő, aki a Sapientia-n végzett, és hazatért. Személy szerint igyekszem olyan pedagógusokat felvenni, akik itteniek, hiszen

az iskolának is könnyebb, ha nem kell a tanár utazását fizetni. A jelenlegi 25 tanerőből szinte mindenkinek végleges az állása, így a következő 30 esztendőben nincs sok lehetőség arra, hogy valaki nálunk helyezkedjék el.

– *Te sem vagy helyi, nem fárasztó az utazás?*

– Csíkszentmártonban lakom, így napi 120 kilométert kell utaznom. Ez csak az anyagiak miatt gond, mert ve-

• **Birtalan Sándor: „A Gyimeseket mindenki végvárnak tekinti. Nem érzem annyira elszigeteltnek, annak ellenére, hogy akadnak szociális problémák.”**

zetni imádok. A délutáni útnak örvendek főleg, amíg hazaérek, elfelejtem az iskolai gondokat. Anyagilag megterhelő, a pénztelenség miatt nem tudom a saját utazási költségeimet sem megtéríteni. Nincs rá pénze az iskolának, a polgármesteri hivatalnak. Van négy kolléganő, akik Csíkszeredából járnak Gyimesfelsőlokra, és úgy próbálunk szerveződni, hogy egy autóval tesszük meg ezt a távot, így a költségek is megoszlanak.

– *A feleséged is pedagógus, mennyire hatott ki az életetekre a 25 százalékos bércsökkentés?*

– Ez a mi esetünkben 50 százalékos csökkentés, kettőnkél jó ezer lejes kiesés. Nehéz, hiszen azt a pénzt vettük el, amit a megélhetésünkre fordítottunk, így szeptembertől mindent teljesen újra kellett gondolnunk. De reménykedünk, hogy visszaadják.

PAP MELINDA

Birtalan Sándor 1979. július 11-én született. 1993–1998-ban végezte el a tanítóképzőt a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumban, majd 2002-ben a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Római Katolikus Karán szerzett hittan-történelem tanári diplomát. 2002-től a gyimesfelsőlaki Domokos Pál Péter Általános iskolában dolgozik, 2007-től igazgató, 2010 szeptemberétől igazgató.

• Mi Tadzsikisztán fővárosa? Játékos tanulás földrajzórán

• Felelés latinórán

• Tornaóra. Ami nem szabad a tanteremben, feladat a tornateremben

2011. február

A csíkszeredai Petőfi Sándor Általános Iskola a város szellemi arculatának formálója

• Téli jókedv a tanórák között

• Messzi szervezetek közelről

Az első tanévet 1880. november 3-án nyitották meg Lázár Dénes megyei alispán elnöklete alatt a Csíkmegyei Polgári Leányiskolában. Az intézmény első épülete az 1848–49-es szabadságharc után felszámolt székely határország kaszárnyája volt, a mai épületet 1891. augusztus 31-én adták át, és az 1892-es tanévtől napjainkig az iskola ebben az épületben működik. 1927-ben megszüntetik a Polgári Leányiskolát, és mint Petru Rareș aligművelőiskola működik tovább, az oktatás nyelve a román. A bécsi döntés következtében az iskola az 1940–41-es tanév kezdetétől visszaveszi a csíkszeredai Polgári Leányiskola nevet. 1945-ben Császár László újraszervezi a leányoktatást, de az 1949-es tanügyi reform újból megszünteti azt. Az 1949–1955-ös időszak a Tanítóképző és annak gyakorló iskolájának időszaka. Az 1989-es fordulat után a magyar diákok, szülők és a pedagógusok követelésére megszűnt a vegyes tannyelvű iskola. Újraalakul a magyar tannyelvű 1-es számú Általános Iskola, amely Sándor Dénes igazgató vezetésével 1990. március 14-én felveszi a Petőfi Sándor Általános Iskola nevet. Az iskola fennállásának 120 éves évfordulója alkalmából Csíkszereda Muncipium Tanácsa a *Pro Urbe* díjat adományozta iskolánknak, a város szellemi arculatának formálásában elért eredményeiért. Iskolánk anyaiskolája volt az Ady Endre Általános Iskolának, a Nagy István Művészeti Líceumnak, a Liviu Rebreanu Általános Iskolának is, melyek tőlünk váltak le, és ma önálló iskolákként működnek. A 2010–2011-es tanévben iskolánkban 23 osztály működik összesen 586 diákkal. 48 szakképzett pedagógus tanít az intézményben, 21-en pedig I-es fokozattal rendelkeznek.

• Ahol a politika nem egy elvont fogalom. Polgáriműveltség-óra

FOTÓK: SÜTŐ ZSOLT

• Generációk találkozási pontja évszázados múlttal

2011. február

A fiatalok munkaerő-piaci helyzete, társadalmi közérzete és problémái Romániában*

A válaszadók általános társadalmi közérzetének mérésére – a különböző életterületekre vonatkozóan – megkérdezték az elégedettségét. A saját iskolázottsági helyzetével a romániai fiatalok 77,3 százaléka, a romániai magyar fiatalok 51,9 százaléka elégedett. Jelentős tehát az eltérés a két populáció között, az erdélyi magyarok jóval elégedetlenebbek az iskolázottságukkal. Az eltérésben a kisebbségi helyzet lehet az egyik legfontosabb faktor, mivel magyar nyelven jóval kisebb a felsőoktatási, de még a szakoktatási kínálat is, és sok esetben színvonalbeli problémák is közrejátszhatnak ebben. De közrejátszhat a magasabb elvárási szint is. Az elégedetlenség arányát nézve látható, hogy bár mindkét populációban az osztályhierarchiában lefele haladva növekedik az elégedetlenség, amíg a romániai deprivált fiatalok 13,2 százaléka, addig a magyar deprivált fiatalok 37,9 százaléka elégedetlen az iskolázottságával.

A munkahellyel való elégedettség az egyik leginkább osztályszerkezetű jelenség: amíg a romániai fiatalok felső osztályának 85,1 százaléka elégedett a munkahelyével, az osztályhierarchia alsóbb szintjein jelentős eltérések észlelhetők, graduálisan: a felső középosztálybeliek 65,2, az alsó középosztálybeliek 50 százaléka elégedett, ezt követik az alsó osztálybeliek 37,5 százalékkal. Kimutatható, hogy a depriváltak rétege munkaerő-piaci szempontból valóban leszakadt a többi osztályokról, hiszen csupán 5 százaléka elégedett a munkahelyével, ennek fő oka viszont, hogy 78,5 százalékukra nem is vonatkozik a kérdés, nem lévén stabil munkahelye. Az erdélyi magyarok esetében az országos átlagtól az a jelentősebb eltérés figyelhető meg, hogy az alsó középosztálybeli fiatalok mindössze 39,4 százaléka elégedett a munkahelyével, még kevesebb, mint az alsó, ún. munkásosztálybeli fiatalok esetében, akiknek 40 százaléka elégedett.

A jövedelemmel való elégedettség is erősen osztályfüggő: amíg a romániai fiatalok 34,1 százaléka elégedett és 18,9 százaléka pedig nem elégedett a jövedelmével, addig az erdélyi magyarok 10 százalékkal kevesebben, 24 százalékban elégedett és 22 százalékuk elégedetlen a jövedelmével. Osztályhelyzet szerint az eltérések jelentősek mindkét mintában: amíg a felső osztálybeliek többsége elégedett a jövedelmével, az alsó osztálybeliek és a depriváltak többsége esetében ez nem áll fenn, vagy nincs is saját jövedelme.

A romániai válaszadók 86, az erdélyi magyarok 79 százaléka elégedett az egészségi állapotával. Még ebben a kérdésben is megfigyelhető az osztályhelyzet hatása, a felső osztálybeliek mintegy 10 százalékkal átlagosan elégedettebbek az egészségi állapotukkal, mint a depriváltak, az

erdélyi magyaroknál kisebb a különbség a rétegek között, mint országszinten.

A lakáskörülményekkel való elégedettségben ugyancsak számottevő eltérés figyelhető meg az erdélyi magyarok és a romániai átlag között: amíg a romániai fiatalok 79,4%-a elégedett, addig a magyaroknak kevesebb, 65,2%-a válaszolta, hogy elégedett a lakásviszonyaival. Az osztályhelyzet szerint megfigyelhetők eltérések, de nem akkorák, mint a munkahely vagy a jövedelem esetében. A családi viszonyaival és a szabadidő eltöltésével a válaszadók nagy többsége elégedett, bár a szabadidő eltöltése tekintetében a tökeszegényebb osztályhelyzetűek jóval, akár 20 százalékkal is kevesebben elégedettek, mint a felső és felső középosztálybeliek. Ezek a kérdések a magyar mintán nem voltak megkérdezve.

A fiatalok társadalmi helyzetének szubjektív értékelésére alkalmas módszerként megkérdeztük, hogyan ítéli meg családjá jövedelmeit a szükségletekhez viszonyítva. A válaszok alapján meglepően kevés igazán rossz jövedelmű családot azonosíthatunk be, országszinten mindössze 8,2 százalék, a magyarok esetében pedig még kevesebben, csupán 4 százalékuk válaszolta, hogy még az alapvető szükségletekre sem elegendők, a romániai fiatalok 22, az erdélyi magyarok 12,4 százaléka szerint csak az alapvető szükségletekre elegendők.

A válaszadók mintegy 40 százaléka mindkét populációban úgy értékelte, hogy elfogadhatóan élnek, de nem tudnak megvásárolni drágább dolgokat.

Jó anyagi helyzetűnek értékelhető a romániai fiatalok 25,3, és a magyar fiatalok 35,8 százaléka, akik azt választák, hogy „meg tudunk vásárolni drágább dolgokat is, ha meg akarjuk vásárolni más kiadásokat”. Végül a válaszadók 4, illetve 7 százaléka szerint meg tudnak vásárolni mindent, amire szükségük van, megfizetés nélkül.

A válaszok a jövedelmek szubjektív értékelésére vonatkoznak, és nem az összegek objektív összehasonlításán alapulnak. Ezért azt megállapíthatjuk, a romániai magyar ifjúság „modális többsége” ugyanúgy értékeli a családjá jövedelmi helyzetét, mint a romániai fiatalok, de a szegények és gazdagok aránya közötti különbségekre nem vonhatunk le egyértelmű következtetést.

Osztályhelyzet szerint érzékelhető különbségek vannak a családi jövedelem értékelését illetően. A magasabb osztályhelyzetűek érthető módon nagyobb arányban értékelik jónak és nagyon jónak a jövedelmi helyzetüket, viszont meglepőek az eltérések a romániai fiatalok és az erdélyi magyar fiatalok között osztályhelyzet szerint. Amíg a romániai felső osztálybeli fiatalok mindössze 6,7 százaléka értékelte úgy, hogy mindent meg tud venni, amire szüksége van, az erdélyi magyar felső osztálybelieknél ezek aránya 28,6 százalék, ami várható és realisabb eredmény,

* (Részlet a Kiss Tamás és Barna Gergő által szerkesztett *Erdélyi magyar fiatalok. Összehasonlító elemzés* című kötetben, a Kriterion kiadásában megjelenő tanulmányból. A januári számunkban közölt részlet befejezése.)

mint a romániai fiatalok esetében. Mindegyik osztály esetében ezek az eltérések tendenciaszerűen megfigyelhetők, bár ismétljük, hogy nem lehet ezt az objektív anyagi helyzetük eltéréseként értelmezni, már csak azért sem, mert az anyagi helyzet indexe szerint ekkora különbségek nem figyelhetők meg.

A fiatalok problémái

A fiatalok társadalmi közérzetét és társadalmi problémaérzékelését nemcsak a mikrovilág, hanem makrotársadalmi szinten is megvizsgáltuk. Ebben az esetben nem a saját, hanem az általános helyzet értékelésére kérdeztünk rá, hogy mennyire tartják problémának azt az életterületet. A válaszokat négyfokú skálán adták meg, a továbbiakban a „súlyos problémát” és a „problémát” összevonva jelenítjük meg.

Első látásra megállapítható, hogy a romániai fiatalok minden területen nagyobb arányban látnak problémát és súlyos problémát, mint az erdélyi magyarok.

Arra a kérdésre, hogy a fiatalok esélye, hogy munkát találjanak, mennyire jelent problémát az országban, a romániai fiatalok 83,9 százaléka problémának és súlyos problémának látja (a továbbiakban mindkét választ beleértjük, ha problémának látják választ írunk), az erdélyi magyaroknak viszont „csak” 61,5 százaléka látja így, ez jelentősen elmarad a romániai átlagtól. Osztályhelyzet szerint mindkét populációban erős összefüggés figyelhető meg a munkahelyhez jutás problémaként észlelésében, a hátrányos osztályhelyzetűek majdnem egyhangúlag problémának látják, a felső osztályokban ez alacsonyabb, de ott is 75 százalékos.

A fiatalok esélyét, hogy megfelelő lakáshoz jussanak, a romániai fiatalok 96, a magyar fiatalok 82 százaléka tartja problémának, és a magas arány miatt az eltérések osztályhelyzet szerint nem szignifikánsak.

A megfelelő oktatásban részesülés esélyét tartják a legkevesebben problémának a felsorolt területek közül. Az oktatást illetően a legkisebb az eltérés a két populáció között: a romániai fiatalok 39,7, míg az erdélyi magyarok 32,6 százaléka látja problémának, és a romániai fiatalok esetében nem különbözik szignifikánsan osztállyspecifikusan a válaszok, a magyarok esetében viszont igen, ott a depriváltak és az alsó osztálybeliek 47, illetve 36 százalékban tartják problémának, a felső és felső középosztálybeliek pedig csak 20 százalék körül.

A családalapításhoz szükséges feltételek meglétét a román fiatalok 75,4 százaléka, míg a magyarok 66,3 százaléka tartja problémának, és a romániai fiatalok körében a jobb osztályhelyzetűek tartják nagyobb arányban problémának, a magyarok esetében nem szignifikánsak a különbségek.

A korrupciót a társadalomban országszinten a fiatalok több mint 96 százaléka, a magyarok 87 százaléka tartja problémának, így a magas arány miatt nem is tudnak eltérések lenni osztályhelyzet szerint. Ezzel a kérdésről nem volt lehetőség a problémák hierarchizálására, de az arányok alapján közvetve ezt meg lehetne tenni.

Megvizsgáltuk társadalmi háttér szerint a különböző problémák említését – milyen társadalmi csoportokat milyen problémák érintettek inkább súlyosabban. Ennek értelmében a munkanélküliséget az alacsonyabb iskolázottságú, rossz anyagi helyzetű, jelenleg is munkanélküli fiatalok

tartják a legsúlyosabbnak, a lakáshelyzet megoldatlanságát viszont inkább a nagyvárosi, magasabb iskolázottságú rétegek említették gyakrabban mint legsúlyosabb problémát. A pénztelenséget az alacsonyabb státuszú aktív foglalkoztatottak, valamint a munkanélküliek tartják a legsúlyosabbnak. Az olyan posztmaterális problémákat, mint céltalanság, morális értékek válsága és egyebeket főleg a magasan iskolázott réteg, az értelmiség és a diákság tartja legsúlyosabb problémának, mint ahogy már ezt láttuk.

Az eredményeket összehasonlítva a 2001-ben adott válaszokkal, azt tapasztaltuk, hogy az utóbbi hét évben, 2001–2008 között a 18–29 évesek szerint bizonyos problémák visszaszorultak vagy csökkenőben vannak, míg mások előtérbe kerülnek. Jelentősen csökkent azok aránya, akik szerint a „kilátástalan jövő”, a céltalanság lenne a fiatalok fő problémája, és ez iskolai végzettség szerint még kihangsúlyozottabb.

A munkanélküliséget, a pénztelenséget, az alacsony kereseteket – bár továbbra is ezek vezetnek a problémarangsorban – kevesebben nevezték meg fő problémaként, mint 2001-ben. Előtérbe kerül viszont a kábítószer elterjedésének problémája, az ezt említők aránya 3,4-ről 11,8 százalékra nőtt. Szintén emelkedett a lakáshelyzet megoldatlansága miatt panaszkodók aránya, ezt 11 százalékkal többen jelölték meg fontos problémaként, mint 2001-ben. Növekedett azon fiatalok aránya is, akik a „kulturálatlanságot”, az igénytelenséget, a családi értékek megrendülését, az erkölcsi romlást tartják napjaink fontos problémáinak, különösen a magasan iskolázott fiatalok körében.

Következtetésként elmondhatjuk, hogy Romániában az Európai Unióhoz való csatlakozás az utolsó jelentős globalizációs hatás, amelynek eredményeként a fiatalok problémái is globalizálódtak, de nem egységesen. Vannak a fiatalokat általánosan sújtó problémák, és itt a Furlong-féle jelentést figyelembe véve a munkaerő-piaci sebezhetőséget említhetjük, amit osztályhovatartozástól függetlenül a fiatalok legnagyobb arányban súlyos problémának tekintenek. Hazai specialitás viszont a korrupció, amit majdnem egyhangúan problémának látnak a romániai fiatalok.

A fiatalok sebezhetősége a munkaerőpiac vonatkozásában társadalmi háttértől függetlenül fennáll, ez kiegészül minden társadalmi pozícióban lakásvásárlással, amelyet a fiatalok túlnyomó többsége problémának tekint. Ezen túlmenően, más problémákat illetően a fiatalok társadalmi osztályhelyzet szerint eltérően érzékelik a társadalmi problémákat. Különösen az erdélyi magyar felmérés alapján volt kimutatható, hogy azon fiatalok, akik a társadalmi struktúra felső részébe tartoznak, az információs társadalom és a globalizációhoz köthető non materiális problémákat helyezik előtérbe, legyen szó a céltalanságról, kulturálatlanságról, morális válságról, esetenként a családi értékek válságáról, a depriváltak és az alsó osztálybeliek viszont az anyagi helyzethez és a szegénységhez kapcsolódó problémákat említették.

DR. VERES VALÉR
a kolozsvári BBTE
egyetemi docense

Beszélgetés Varga Andrea székelyudvarhelyi iskolapszichológussal

„Nem csak a drog káros hatásairól kell beszélni”

– Kell-e, indokolt-e drogprevencióról beszélnie, ezzel foglalkoznia az iskolában a pedagógusnak (osztályfőnöknek), illetve az iskolapszichológusnak?

– Természetesen kell foglalkozni drogprevencióval az iskolákban, viszont nem mindegy, hogy ki és hogyan, milyen módszerekkel tartja a különböző foglalkozásokat,

előadásokat. Fontos, hogy az, aki drogprevenciós előadást tart, vagy egyáltalán beszél a különböző drogokról (legyen szó akár a legális szerekről) a diákoknak, fiataloknak, tisztázza saját viszonyát a kábítószerhez. Az az ember, aki teli van előítéletekkel, aki nem tudja megteremteni a megfelelő, előítélet-mentes atmoszférát, jobb, ha nem beszél a drogokról. Olyan légkört kell teremteni az osztályban, csoportban, ahol a diákok bátran kifejezhetik gondolataikat, elmondhatják érzéseiket, véleményüket anélkül, hogy ki-nevetnék, megvetnék, lenéznék őket. Minden diáknak joga van ugyanis saját érzéseihez, értékrendszeréhez, és fontos, hogy a tanár, nevelő ne ítélkezzen – hanem segítőként lépjen fel. Az is lényeges, hogy az előadó rendelkezzen kellő ismeretekkel a drogokról. A diákok ugyanis sokszor rengeteget tudnak a témáról, szinte „vizsgáztatják” az előadót. Ha nem tud újat vagy legalább reális információkat nyújtani, elveszíti hitelességét. A másik fontos dolog: ha sikerült megtalálni a hangot a diákokkal, ha érdemben tudnak beszélgetni, ha a diákok elmondják érzéseiket, felteszik kérdéseiket, beszélnek megtörtént eseményekről – legtöbbször igénylik, hogy véleményük, „saját dolgaik” ne kerüljenek ki az osztályból, csoportból. A tanárnak, csoportvezetőnek pedig mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy az így is maradjon. Sok esetben könnyebb helyzetben van az iskolapszichológus, mivel ő már szakmájából adódóan tudja, hogy mit kell tennie és hogyan. Legtöbb esetben nem tanít az osztályban – még véletlenül sem tudna visszaélni a hallottakkal.

– Honnantól kezdve a szülők, a család és honnantól kezdve az iskola/pedagógusok feladata, hogy odafigyeljenek arra, fennáll-e a veszélye, hogy a gyerek szenvedélybeteggé, illetve drogfüggővé váljék?

– Úgy gondolom, hogy már a fogantatás pillanatától kezdve a szülők feladata figyelni a magzatra, majd a gyerekekre. A szenvedélybeteg szenvedélyük tárgyával valami hiányt pótolnak. Nagyon sok esetben az odafigyelést, a szeretetet, megértést pótolják, illetve pótolnák... Rohanó világunkban nem figyelünk kellőképpen gyerekeinkre, a tárgyak pedig nem pótolhatják az odafigyelést, szeretetet. Hogy honnantól kezdve az iskola vagy a pedagógusok feladata? Úgy vélem, végig a szülő feladata odafigyelni gyerekeire. Persze, sokat segíthet a pedagógus, pszichológus – de a gyerek hazamegy, visszamegy természetes környezetébe, amin nem sokat tud változtatni egy kívülálló, főleg abban az esetben nem, ha a család nem is igényli a változtatást.

– Milyen életkorban ajánlatos felhívni a gyerekek figyelmét a droghasználat, illetve a szenvedélybetegségek veszélyeire?

– Már egész kicsi kortól lehet és kell is beszélni a gyerekekkel, persze az életkorának megfelelő szinten, hiszen a gyerekek értékrendszere már kicsi kortól kezdve alakul. Látnak ők is a környezetükben egyet s mást – érdemes beszélni

- „Ha sikerült megtalálni a hangot a diákokkal, felteszik kérdéseiket, beszélnek megtörtént eseményekről – legtöbbször igénylik, hogy véleményük, »saját dolgaik« ne kerüljenek ki az osztályból, csoportból.”

azokról a dolgokról, melyeket nem értünk meg vagy elítélünk. Persze nagyon meghatározó a személyes példaadás, a szülői minta. Hiába mondom a gyerekeknek, hogy mélységesen elítélem a részeg embereket, ha a gyerek azt látja, hogy otthon teljesen normális dolognak számít a mindennapi ivászat. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy nem szabad a gyerek előtt inni. Jó, ha a gyerek tudja, hol vannak a határok, mi az, ami a szülők értékrendszerébe magába foglal.

– A szenvedélybetegségekkel kapcsolatban köztudott, hogy sok esetben akkor válnak a fiatalok alkohol- vagy nikotinfüggővé, ha valami elől menekülni szeretnének, illetve a szüleikkel, a felnőttekkel való viszonyuk nem zökkenőmentes. Hogyan vélekedsz erről?

– Említettem, hogy a szenvedélybetegek hiányt szeretnének pótolni, nem látják a kiutat, a megoldást a problémáikra. Sokat hangoztatjuk, hogy beszélni kell a gyerekekkel, nem csak szidni őket. Kellene figyelni rájuk, érzéseikre, gondolataikra. Nem ritkán fordul elő, hogy a tanár hamarabb észreveszi, hogy valami gond van a gyerekkel, mint maga a szülő. Sok esetben a gyerek mondja, hogy ép észszel, józanul nem lehet bírni, ami a családjában történik. „Ha iszom, nem fáj annyira, másnap pedig annyira rosszul vagyok, hogy nem érek rá gondolkodni. Mire gondolkodni tudok, lehet, hogy már nem érdekel...” – így szólt egy kilencedikes diák vallomása. Érdekes elgondolkodni rajta... Sok családban észre sem veszik, ha a gyerek ittas. Ha egyszer bevált a részegség mint problémamegoldási módszer (már-mint ezt hiszi a gyerek), sajnos máskor is ahhoz folyamodik, főleg, ha nem ismer más problémamegoldási módokat, ha otthon szülei is így oldják meg a gondokat.

– A szakirodalom szerint az is fontos tényező lehet a szenvedélybetegség kialakulásában, hogy milyen szülői mintát látnak otthon a gyerekek. Fordulnak-e hozzád erre vonatkozó kérdéssel, dilemmával diákok?

– 1997 óta dolgozom tanácsadóként, azóta négy esetben jöttek diákok hozzám ilyen jellegű problémával. Mindenik esetben alkoholista volt az apa, két esetben az anya is. Mindenik diák mélyen elítélte szülei magatartását. Félelmük az volt, hogy vajon ők is alkoholisták lesznek-e majd idősebb korukban. Ritkább esetekben, de előfordulhat, hogy ilyen családi háttérrel teljesen absztinens lesz a gyerek.

– Milyen szakembereket hívhat meg az iskolapszichológus, hogy erről a témáról hitelesen tájékoztassák a gyerekeket?

Úgy tapasztaltam, hogy érdemes olyan szakembereket hívni, akik magukénak érzik ezt a témát, akik előítélet-mentesen tudnak beszélni a drogokról és hatásairól. Olyanokat például, akik drogoztak, de már huzamosabb ideje tiszták. Ők hitelesen el tudják mondani, hogy min mentek keresztül – „drogkarrierjük” minden állomásáról hiteles információkat adhatnak. (Itt nem csak az illegális kábítószer fogyasztókra gondolok: alkoholistára is esetleg, aki hosszabb ideje nem ivott.) Egy rendőr például a drogfogyasztás, drogárúsítás jogi oldaláról adhat hiteles információkat. A diákok nagyon szívesen hallgatják a megtörtént eseményeket, a konkrét eseteket, példákat. Egy sürgősségi osztályon dolgozó orvos is megérintheti a gyerekek lelkét, szívét, konkrét esetek ismertetésével, amelyek a különböző drogokkal

való visszaélés okozta esetekről szólnak. Több diák mesélt el, hogy az orvostól hallottak után, több esetben is megfontolta, hogy mit tesz. Ha van lehetőség, érdemes olyan szakembereket is meghívni, akik alkohol-, drog-, nikotin-, gyógyszer-, játék- és más függőségben szenvedőknek és hozzátartozóiknak nyújtanak terápiás segítséget. De hatásos lehet egy elkecseregetett édesanya vallomása is.

– Azzal, ha az illető drogok, illetve az alkohol és a dohányzás káros hatásait konkrétan ismertetik a diákokkal, mennyiben garantált az elriasztás? Milyen más módszerekhez folyamodhat a szakember?

– A diákok nagyon sok esetben ismerik a különböző drogok káros hatásait. Csak „velük nem történhet semmi azok kö-

Fotó • IFJ. HÁZ SÁNDOR

• Varga Andrea: „Sok családban észre sem veszik, ha a gyerek ittas. Ha egyszer bevált a részegség mint problémamegoldási módszer (már-mint ezt hiszi a gyerek), sajnos máskor is ahhoz folyamodik.”

zül”. Nem hiszem, hogy pusztán a különböző drogok káros hatásainak ismertetésével sokat tudnánk változtatni a diákok attitűdjén a kábítószerrel szemben. Nagyon fontosnak tartom a droghasználat pillanatnyi pozitívumainak ismertetését is. A kellemes, eufórikus élményeket, a könnyed lebegést stb. Annak a diáknak, aki kipróbált már valamilyen szert, és jól érezte magát pillanatnyilag tőle, hiába ecseteljük a káros hatásait, mert azokat nem tapasztalja meg nyomban. A diákoknak ismerniük kell a különböző drogok rövid és hosszú távú hatásait. Fontos, hogy tudják, ha kipróbálják, mire számíthatnak. Nagyon hatásosnak tartom a különböző fényképek, kisfilmek, naplók alkalmazását a drogprevenciós foglalkozássorozat alatt. Számtalan játék (önismereti, kommunikációs, konfliktuskezelési stb.) áll a szakemberek rendelkezésére. A szülők tájékoztatása is nagyon fontos. Nagyon sok esetben a szülő nem is hallott a különböző szerekről, nem tudja, hogy mire kellene figyelnie.

KISS JUDIT

Beszélgetés Zsigmond Ilka kolozsvári angoltanárral az animátorképzésről

Az elzárkózástól a teljes erőbedobásig

– A 2009–2010-es tanévben animátorcsoportok működtek a kolozsvári Onisifor Ghibu Elméleti Líceum magyar tagozatán, az általad és tanártársad, Főrizs Enikő által irányított projekt keretében. Mit fed az animátor kifejezés?

– A megjelölés arra az önkéntesre vonatkozik, aki közössége tagjaként – iskolánk diákjaként – az animátorcsoport tagjává válik, közösségépítő jellegű tevékenységeket szervez és bonyolít le. A projekt egy iskolai kísérletnek tekinthető, amely arra az elvre épül, hogy a résztvevőkhöz közelálló életkorú, kizárólag önkéntes alapon és a számonkérhetőség jegyében tevékenykedő szervezők a legalkalmasabbak annak meghatározására, hogy mi minősül számukra és kortársaik számára fontosnak és élvezetesnek. Az ötlet Bányai Sándortól, a Zabhegyező Gyermekanimátorok Egyesületének alapító tagjától származik, aki megfogalmazta: egy adott életkoron túl nem tudunk ráérezni a gyerekek igényeire, míg a velük egykorúaknak ez ösztönösen sikerül. Azáltal, hogy felelősséget ruházunk rájuk, felbecsülhetetlen értékű tanulási lehetőséget biztosítunk számukra.

– Miben rejlik az animátorképzés pedagógiai jelentősége?

– A pedagógia egyik kihívása a szaktudás bővítése mellett a diák személyiségének, szociális képességeinek oly módon hasznosító fejlesztése, hogy élvezetes legyen számára. A projekt elsődleges célja a diákoknak a közösségi létformára, a tevékeny társadalmi szerepvállalásra való felkészítése, a közösségszervezés élményének meg tapasztalása alapján. Az animátorok, mindamellett, hogy értékes készségekre tettek szert, és meghatározó sikerélményekben volt részük, közösségüknek is szolgálatot tettek: nagy segítséget nyújtottak a többi diáknak az önmegismerésben, a csoportba való beilleszkedésben, az általuk szervezett tevékenységek elősegítették az egyéni kapcsolatteremtést. A tevékeny tagok látványosan fejlődtek, de azok a diákok is tanultak példájukból, akik a szervezésből kimaradtak.

– Milyen összetevői, jellemzői vannak a közegnek, amelyben az animátorok tevékenykednek?

– A kísérlet az Onisifor Ghibu Líceum magyar tagozatának sajátos helyzetének köszönhetően fogant és ehhez idomult. A 200 diákból és 14 pedagógusból álló közösség, méreteiből adódóan, lehetőséget nyújt a közvetlen kapcsolatteremtésre – tanárok és osztályok, illetve a diákok között egyaránt. A személyes ismeretségek megkönnyítik a kommunikációt, a szervezőknek könnyebb átérzeni a közösség igényeit. Kihívásnak minősül a tevékeny pedagógusok alacsony száma, ugyanis a tagozat rendezvények tekintetében vetekedik a nagy iskolákkal, ahol körülbelül 100 tanár között oszlanak meg a feladatok. A szervezői túlterheltség kiemelt szerepet játszott egyébként az ötlet kidolgozásában, amelynek egyik fő hozadéka, hogy a diákok felvállalják a feladatok egy részét. Az animátorok a tanárok partnereivé válnak, saját csoportjuk szabályozza a projekten belüli viselkedésüket. Az önkéntes szervezői feladatvállalás szintjén a tanári kar sem egységes: a skála a teljesen elzárkózóktól a különböző okok miatt főszerzői munkát nem vállaló, alkalmanként besegítő pedagógusokon át az önkéntes munkában teljes erőbedobással résztvevő négy-öt oktatóig terjed. A huzamos ideig tartó közösségszervezés azonban a kiegészítő hordozó hordozza azok számára, akiknek vállára ezek a feladatok osztatlanul hárulnak. A diákközösség sokszínű a társadalmi háttér tekintetében, a közösségi élethez és az önkéntes szerepvállaláshoz való viszonyulásában is. Az átlagosan húszfős osztályokból jellemzően hét-nyolc diák jelentkezik önkéntes munkákra, de mindvégig csak három-négyre számíthatunk, akiknek a maguk során kedvét szegte a többiek érdeklődése. Arra gondoltunk: ha az érdeklődőket líceumi és gimnáziumi szinten is évfolyamonként tömörítjük, egy-egy 15-20 fős, változatos animátorcsapatot hozhatunk létre. Amennyiben a tanárok munkája e két csoport szervezésére korlátozódik, a terhelés számukra is elviselhető, és a sikerélmény sem marad el.

– Milyen lépésekre épült az animátorképzés megszervezése?

– A projektet – Főrizs Enikő magyartanárnővel – az említett animátorcsoportokra alapoztuk. Az elképzelés értelmében a középiskolások rendezvényeket szerveznek a gimnázis-

• „Az animátorok közösségüknek is szolgálatot tettek: nagy segítséget nyújtottak a többi diáknak az önmegismerésben, a csoportba való beilleszkedésben, az általuk szervezett tevékenységek elősegítették az egyéni kapcsolatteremtést.”

táknak, ők pedig az elemistáknak. A láncot alkalomadtán az elemisták is folytathatják, amikor a tanító nénikkel a környék óvodáiban bonyolítanak le tevékenységeket, de a program elsősorban az 5–12. osztályosoknak szól. Az animátorokkal mi magunk foglalkozunk. Első lépésként bemutattuk elképzelésünket az osztályokban: a diákok 1–4-es skálán jelölhették be a névsoron, hogy miként vennének részt az iskola életében (főszervezőként, mellékszervezőként, résztvevőként vagy semmiképpen). A „zsoldosok” jelentkezésének elkerülése érdekében, a munkából származó elégtételen kívül egyébbel nem kecsegtettük őket. Az első körben a pedagógus feladata interaktív: játékos önismereti és csapatépítő játékok segítségével olyan légkört biztosítani, amelyben a jelentkezők vállalhatják véleményüket és biztonságban érzik magukat. Ezt nem nehéz megvalósítani, ugyanis általában a fejlettebb társas készségekkel rendelkező diákok jelentkeznek a fent említett feladatra. A következő szakaszban, a tanévben megvalósítandó események számbavételezését követően, hosszabb távú tervet dolgoztunk ki. Úgy osztottuk le az első félévre a rendezvényeket, hogy a következőre se maradjon aránytalanul sok feladat. Javasatainkat felvázolhatjuk nekik, de a döntés joga az animátorcsoporté, a tervvel azonosulniuk kell. A korosztályok sajátosságait sem lehet figyelmen kívül hagyni: a líceumi tanulók nagyobb önállósággal rendelkezhetnek, esetükben a határidők betartására kell figyelni. A gimnazisták csapatában több észrevétlen segítséggel, részfeladatokkal biztosítható a siker. Ebben a lépésben tevékenységnaptár áll össze, a határidők és felelősök pontos megjelölésével. A vezető tanár nyitottsága, a megelőlegezett őszinte bizalom megtagasztalása elengedhetetlen: az animátorképzésnek minden szinten a gyerek igényeinek megfelelően kell zajlania. Külső (iskolai) érdekek javaslat formájában jeleníthetők meg. Tapasztalatom szerint őszinte megbízás esetén a diákok felelősséggel kezelik a külső szempontokat.

– Beszélne részletesebben a projekt lépéseiről?

– Az első lépésben az elengedhetetlen iskolai rendezvényeket (iskolabörze, évzáró) mi vállaltuk fel, de megkíséreltük beépíteni javaslatait. Hosszú távon igény szerint ezeket is fokozatosan átengedhetjük nekik. Az animátorokat az iskola háttérintézményeként létrehozott Donát Alapítvány keretében zajló tevékenységekbe is bevontuk, így lehetőségük nyílt a tanulásra olyan területeken, amelyek az életben nagy hasznukra lesznek. A felkészítés során a vezető oktatónak a lelkes hangulat biztosítása mellett segítséget és képzést kell nyújtania. Szerintem ez a legmagasabb rendű nevelői munka része, amelyet nem érdemes elsielni. Hétvégi tábort szerveztünk a

• **Zsigmond Ilka:**
„Tanári pályám
legfelelőbb
élménye volt
ez a kísérlet,
visszaadta a hitem
azt illetően, hogy
a mai fiatalok
is fogékonyak
a közösségi
munkára.”

csapatoknak, szakképzett trénereket fogadtunk (pályázati pénzből), így megtagasztalhatták a közösségi munkát, képességeiket, megismerkedhettek a projektmenedzsment alapjaival. Amennyiben erre nincs mód, a vezető tanár interaktív játékok segítségével maga is eredményes képzést szervezhet. A kivitelezés alkalmával figyelni kell a részfeladatokra, támogatni a partnerként kezelt animátorokat, kerülve a munka helyettük való elvégzését. A csapat elég könnyörtelenül büntet, így jó, ha az irányító elsimítja az ellentéteket. A rendezvények nyomán visszajelzéseket gyűjtünk. Az értékelés a folyamat elengedhetetlen része: a sikert megünnepelni közvetlenül a rendezvény után ajánlatos. Az esetleges kritikák számbavételére, a teljes folyamatra vonatkozó kiértékelés alkalmával kerül sor, amely számunkra is fontos, hiszen mi is a diákokkal együtt tanulunk. A megbeszélés célja a tanulságok leszűrése, nem lehet bántó jellegű. Végső soron a tanév időtartamára kiterjedő projektet meghatározó eseménnyel, bulival, táborral zárjuk le. Ilyen alkalmakkor emlékkönyvek, levelezőlisták, barátságok, sőt szerelmek szülehetnek. A diákok megtagasztalják, hogy jobbak, többek lettek, és ami a lényeg: önerőből megújultak. A folyamatot újrakezdjük, de immár más emberekkel, feladatokkal.

– Hogyan értékelné a kísérletet? Melyek voltak számodra a meghatározó benyomások?

– Tanári pályám legfelelőbb élménye volt ez a kísérlet, amelyben nem csak gyakorlati célokat sikerült megvalósítani, de visszaadta a hitem azt illetően, hogy a mai fiatalok is fogékonyak a közösségi munkára és képesek felelősségteljesen viszonyulni az elvállalt feladatokhoz. Sokszor álltunk a lemondás határán, de mindig sikerült megoldást találnunk – és a gyerekek fejlődését csodálatos volt követni. A diákok részvételükkel arányosan fejlődtek: tanultak fényképezni, újságot szerkeszteni, rendezvényt szervezni, csapatban dolgozni, határidőt betartani, megbecsülni más munkáját, felelősségteljesen viselkedni a kisebbekkel. Az évzárón 50 díjat osztottunk ki a közösségért végzett munkáért. Nemcsak a diákok személyisége fejlődött, de az iskolánk hangulata is javult, az animátorok lelket leheltek közösségükbe. Amikor az első, március 15-i történelmi játszóházunk lebonyolítására már 45 diák jelentkezett, éreztem, hogy ha valamivel érdemes foglalkozni, akkor ez az.

Zsigmond Ilka 1972-ben született Kolozsváron. 1995-ben a Babeş–Bolyai Tudományegyetem bölcsészkarának angol–magyar szakán diplomázott. Az egyetem elvégzését követően angol nyelvet oktatott a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceumban. Jelenleg az Onisifor Ghibu Elméleti Líceum angolnyelv-tanára. A tanítás mellett szabadidős tevékenységekkel, így animátorképzéssel, különféle rendezvényszervezéssel is foglalkozik. Vezetője a Donát Alapítványnak, amely a maga forrásaival, illetve pályázatok segítségével biztosítja az iskola közösségépítő programjainak hátterét.

ZAY ÉVA

Rendhagyó irodalomóra Kányádi Sándorral

Fotók: KISPÁL ÁGNES EVELIN

Kányádi Sándor a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban cimborához méltó, derűs irodalomórát tartott a Magyar Kultúra Napjának apropóján, január 22-én. A találkozót az iskola öt-hatodikos diákjai számára hirdették meg, de besurrantak idegenek és nagyobbak is, hiszen Kányádival nem találkozik mindennap az ember. Mikor belépett az ajtón, üdvözlésgás tört ki. A gyerekek felálltak, és ujjongani kezdtek. De Sándor bácsi hamar kezébe vette a dolgokat. Mesélni kezdett. Gyerekkoráról, a történelemről, balladákról. Megtáncolt egy rövid balladát. Aztán a gyerekek szavalni kezdték a verseit, mindegyikük óriási szeretettel, boldogsággal. Majd a költő elszavalta nekünk a kedvencét: Vörösmartytól *A vén cigány* című verset.

Úgy éreztem, ebben a találkozóban az volt az igazán szép, ahogyan Kányádi és a kisebbek megtalálták a közös hangot. Jó volt látni a gyerekeken, hogy tényleg érdekli őket az, amit a költő mond, és nem csak azért vannak itt, mert muszáj. Rengeteg kérdést tettek fel, Sándor bácsi pedig mindegyikre kedvesen válaszolt, a gyerekek pedig inkább a barátot látták benne, mint a nagy költőt. És úgy is viszonyultak hozzá, ezért tudott a hangulat így feloldódni: családiassá vált, hiszen ahogy az elején mondta Kányádi Sándor: „Itt mindenkinek szólási, beleszólási, sőt leszólási joga van.”

A találkozó végén a gyerekek „letámadták” a költő asztalát, mindenki dedikáltatni akarta a saját könyvét. Sándor bácsi pedig, mint egy jó „tyúkapó”, dedikált és beszélgetett is mindenkiel. Köszönettel tartozom, tartozunk a *Cimborá* folyóiratnak, hogy ez a találkozó megrendezésre kerülhetett, örök élmény marad.

KALI ÁGNES
8. osztályos,
Váradi József
Általános Iskola,
Sepsiszentgyörgy

„Sokkal fontosabb, hogy a szeretetet mindennap kinyilvánítsuk”

A Bálint-nap a globalizációval gyűrűzött be Európába, és igen gyorsan gyökeret vert a különféle népek kultúrájában. Ma már Erdély-szerte megünneplik, elsősorban a fiatalok körében népszerű ezen a napon ajándékokkal kedveskedni egymásnak. Ám, tisztában van-e az ifjúság az ünnep lényegével, eredetével?... A kérdésre a gyergyószentmiklósi Salamon Ernő Gimnázium középiskolásainak körében kerestünk választ.

Lukács Rajmund, tizenkettedikes: Jónak találok, hogy van egy nap, amikor azok is kifejezhetik érzelmeiket, akiknek máskor ez nem jutna eszébe. Viszont úgy gondolom, hogy az embereknek a szeretetüket, az érzelmeiket nemcsak Bálint-napon kellene kinyilvánítaniuk, hanem az év bármelyik napján. Amúgy nem tartom egy lényeges ünnepnek, mert sokkal fontosabbnak vélem, hogy a szeretetemet mindennap kinyilvánítsam valamilyen formában.

Ferenczi Ákos, tizedikes: Jó véleményem is van róla, de rossz is. Jónak találok azért, mert ezen a napon a visszahúzódo emberek megerősítést, bátorítást nyernek érzelmeik kinyilvánítására. Például egy szál virággal, apró ajándékkal jelezhetik, hogy vonzódnak valakihez. Másrészt nem tartom jónak, hogy egy évben csak egy kiemelt nap van a szeretet érzelmének megmutatására. Szerintem minden nap Valentin-nap kellene, hogy legyen, hiszen a szeretet egy olyan érzelem, amit nap mint nap ki kell nyilvánítanunk a szeretett személynek.

Hompoth Szilárd, tizenegyedikes: Nincs jó véleményem róla, mert ez egy Amerikából hozzánk begyűrűzött szokás, amelynek elterjedése főleg a médiának köszönhető. Úgy vélem, hogy a magyar kultúrában is vannak olyan ünnepek, amikor kifejezetten az egymás iránti szeretet megnyilvánulása kerül az előtérbe és inkább ezekre kellene nagyobb hangsúlyt fektetni. Ettől függetlenül egy különleges alkalom arra, hogy egy párkapcsolatban extrémebb helyzetet teremtsünk az érzelmeink kinyilvánítására.

Mezei Ildikó, tizenkettedikes: Kellemetlen esemény, egy közeli hozzátartozóm temetése jut eszembe február 14-e kapcsán, emiatt személy szerint mindig más napot választok a szeretet megünnepelésére. Amúgy azért tartom jónak a Bálint-napot, mert sokan csak ezen a napon merik bevallani érzelmeiket. Habár az úgy lenne helyes, ha más napokon is képesek lennének.

Gál Endre, tizenegyedikes: Ez a szeretet ünnepe és abszolút jónak találok, hogy megünnepeljük, függetlenül attól, honnan ered. Szükség van arra, hogy felhívjuk az emberek figyelmét legalább egyszer egy évben a szeretet fontosságára.

Portik-Bakai Beáta, tizenkettedikes: Ugyanazt gondolom a Bálint-napról is, mint az összes többi ünnepről, amit az amerikaiaktól vettünk át: minek kellene idegen ünnepek, amikor vannak sajátjaink is. Sőt a magyar hagyományos népi kultúra nem csak egy napon ünnepelte a szerelmet, a szeretetet, hanem hosszú időszakon át. Például a téli fonók egyik célja épp az ismerkedés, a szeretet apró jeleinek a megmutatása volt. Sok szép népdalunk tanúskodik erről. Sokkal értelmesebb dolognak tartanám egy falusi fonót felelevenítő farsangi bál megszervezését, mint a Valentin-napozást. Természetesen, ha február 14-én valaki meglep egy szál virággal, nem sérttem meg azzal, hogy nem fogadom el.

Czirják Renáta, tizenegyedikes: Jónak találok, hogy van egy nap, amikor megünnepeljük a szerelmet és a szeretetet. De még jobb lenne, ha mindennap ilyen volna. Mert a szeretetre, az egymásra figyelésre minden nap hangsúlyt kell fektetni, nem csak egy napon az évben.

Czirják Beatrix-Mária, kilencedikes: Ha a Bálint-nap a szerelmesek napja, akkor nem csak lányoknak kellene ajándékot kapniuk, hanem a fiúknak is. Ez nem nőnap... Amúgy, úgy vélem, sokaknak hasznos, mert csak ilyenkor van bátorságuk ismerkedni.

Csörgő Enikő, tizenkettedikes: Ez egy átvett, amerikai ünnep, ami egyre nagyobb teret hódít. S nem is ezzel van a gondom, hanem sokkal inkább azzal, hogy ezzel párhuzamosan a mi szép hagyományaink egyre inkább háttérbe szorulnak.

Cine Előd, kilencedikes: Ez nagyon szép ünnep, amit érdemes fenntartani és nem elhanyagolni. Igaz, hogy ez elsősorban a szerelmesek napja, de nyugodtan figyelhetünk több szeretettel ezen a napon a más embertársainkra is.

SZÖVEG ÉS FOTÓK: JÁNOSSY ALÍZ

Kölcsönünnep

Karnevál, farsang, maszkabál – Velence, Rio, Kaposvár. Buli, buli, buli. Húshagyó keddig ér multság multságot – némi túlzással világszerte. Globális ünnepsor volna?! S ha igen, ki vette át kitől és miért? Ez ma már egyáltalán nem fontos, lévén mindenfelé sok száz éves (nép)hagyomány. Eredetileg nagyon jól meghatározott „hátsó” szándékkal:

Fotó • SÜTŐ ZSOLT

- „Méltósággal, komolysággal, virággal és gyertyafénnyel emlékezni, otthon vagy a temetőben – de semmiképpen sem fergeteges bulizással.”

egyrészt a hosszú adventi böjtöt, illetve a karácsonyi emelkedett-áhitatos ünneplést levezető önfeledt vidámság volt, másrészt a valaha egymástól nagy távolságra lévő házasulandó fiatalok összehozatalának alkalma. Csokonai remekművéből, a *Dorottya*-ból (is) tudjuk, milyen szégyent jelentett, ha egy leányzó többedik farsangolás után is pártában maradt, mivel ez ékesszólóan bizonyította: nem csak a külső szépségjegyei hiányoznak, de a csúnyaságot „eltüntető”, szépen csengő aranyak száma is jócskán hiányos.

Eszem ágában sincs ezt a csígalassúságú információ-áramlást visszaírni, s a gyors kapcsolatteremtés helyett a hónapokon át gondosan előkészített, nénikék-bácsikák szötte „háló” kivetésére voksolni. És azt is botorság volna a világnak a szemére vetnünk, hogy nem a mi nyelvünk nagyon plasztikus húshagyó keddjét vette át, hanem a hasonló értelmű – carne vale, azaz búcsúzás a hústól – olasz kifejezést. Amit mellesteg mi is átvettünk, mintegy ráadásként? Vagy a globalizációnak hódolván? Divatból, mint manapság a rengeteg idegen keresztnévet?! Nem tudom, ezúttal egyébként is két, nagyon gyorsan „nyélbe ütött” ünnepkölcsonzés érdekel.

1990 táján futótűzként terjedt el nálunk is a Valentin-napozás. Egy kora középkori, halállal végződő love story nyomán lett február 14-e a szerelmesek emléknapja, előbb a brit szigeteken, majd az Egyesült Államokban, hogy hirtelen

a mi tájainkon is ellepjék a kirakatokat a minden rendű és rangú piros szívecskék, és már a mi fiataljainktól sem idegen a néhány napig tartó „örök” harag, ha képeslapot nem is, de legalább egy szeretettől csöpögő vagy vicces üzenetet, sőt, akár egyetlen SMS-t nem küld a szeretett személy aktuális párjának Valentin-napra. Senki nem erőltette ennek az ünnepi szokásnak az átvételét, mégis gyorsan ment. Talán a kereskedelmi marketing fürgesége miatt, talán egyszerűen azért, mert a serdülők szerelme mindig torokszorítóan szép, komoly és „vevő” az újabb és újabb igazolásra. A honosításnak sok értelmét nem látom, mivel a mi népszokásaink között a Bálint-napozás tudtommal nem jelent többet bármilyen más névnap megünneplésénél.

A szerelmesek napjától lényegesen eltérő viszont az, ahogy mi a Halottak Napjára emlékezünk, illetve amit angolszász területen a Halloween jelent. Túlzás nélkül állíthatom, nincs olyan család, amely ne emlékezne meg elhunyt szeretteiről a mára már összeolvadt Mindenszentek–Halottak Napja időszakban. Méltósággal, komolysággal, virággal és gyertyafénnyel, otthon vagy a temetőben, de semmiképpen sem fergeteges bulizással. A Halloween viszont sokkal inkább hasonlít a pogány rítusokra, a farsangi alakoskodásra, a gonosz szellemek, az értelmetlen félelmek hősies lebirását követő diadalünnepre. Néhány éve viszont nálunk is divat lett ez a „bosziünnep” – egyelőre még élesen különválasztva a családdal közösen megejtett temetőlátogatástól. A tiltásnak sok értelme nincs – ahogy semmiféle tiltásnak sincs. A szép szóval való elmagyarázásnak viszont talán volna némi haszna. Mondjuk elmagyarázni, mennyire idegen tőlünk ez a szokás. Vagy hagyjuk esetleg végigfutni a maga útján és asszimilálódni, mint a Valentin-napot? Nem tudom. Az is lehet, hogy néhány éven belül már senkinek nem fog feltűnni ez a „kölcsonzótt” státus.

„Senki nem erőltette ennek az ünnepi szokásnak az átvételét, mégis gyorsan ment. Talán a kereskedelmi marketing fürgesége miatt, talán egyszerűen azért, mert a serdülők szerelme mindig torokszorítóan szép, komoly és »vevő« az újabb és újabb igazolásra.”

Természetes lesz. Csak nehogy valakinek majd eszébe jusson netán kamatostul visszakövetelni a kéréstlenül adott kölcsönt, vagy zálogba elragadni valamelyik nagyon szép saját ünnepünket. (Persze, ez csak egy agyrém, de igazi halloweeni ötlet!)

MOLNÁR JUDIT

Majd ha felnőtt, eldönti

Ezzel a mondattal ki lehet kergetni a világból. Józan gondolkodásúnak és felelősségteljesnek ismert emberek száját is elhagyja időnként, ha a gyereknevelés, a szülői lét problémáiról beszélgetünk. *Majd ha felnőtt, eldönti.* Hogy megkeresztelkedik-e. Hogy milyen lesz a viszonya az irodalomhoz. Hogy a fiúkat szereti-e vagy a lányokat. Jó, ez utóbbi ritkábban hangzik el.

Ilyenkor kénytelen vagyok elmélázni afölött, hogy vajon mit lesz képes eldönteni a drága gyermek, ha egyszer már felnőtt, és úgy nőtt fel, hogy közben azt mondták neki, a döntés az ő kezében lesz, majd ha. És egyáltalán: mi a csudát fog csinálni addig, amíg fel nem nő? Továbbá: a kedves szülő mivel fogja tölteni az idejét gyereknevelés címszó alatt? Gyorsan szeretném tisztázni, hogy nem vagyok híve „a gyermek tiszta lap, nekünk kell teleírunk” szintű rendkívül népszerű nevelési elméletének, amely szinte kizárólagos jelentőséget tulajdonít a környezet hatásának. Néha persze szeretnék hinni benne, főként ha arra gondolok, némi aggodalommal, hogy vajon mely hajlamaimat és tulajdonságaimat örökölte a gyermekem; de hát, mint tudjuk, az élet harc. Azt viszont, hogy az illető lapra, amely korántsem olyan tiszta, mint gondolnák az egyszeri Spock-olvasók, egyáltalán ne akarnánk írni semmit, fel nem foghatom.

Ez a felettébb liberális attitűd abból indul ki, hogy a gyermek önálló, szuverén lény, saját egyéniséggel és szabadságpotenciállal, s a szülő részéről egyfajta intellektuális erőszak lenne, ha megpróbálkozna – saját ízésvilága, szokásai és világról alkotott nézetei alapján – beleavatkozni a személyiségfejlődésébe; ne adj’ Isten, befolyásolná zsenge gyermeki lelkének fejlődésirányát. A majd’ minden kötöttségtől és külső befolyásoltságtól mentesen felnövekedett emberpalántából pedig teljesen független és szabad individuum válik, akit nem béklyóznak ósdi megszokások, rögeszmék és előítéletek, sorsáról ő maga dönt, maga válogat a számára adott információk és alternatívák közül.

Ez igen tetszetős elgondolás, csak hogy vagy (jóhiszemű megközelítésben:) önáltatás, vagy (rosszhiszemű

Grafika • CSIKI CSABA

• „Vajon mit lesz képes eldönteni a drága gyermek, ha egyszer már felnőtt, és úgy nőtt fel, hogy közben azt mondták neki, a döntés az ő kezében lesz, majd ha. És egyáltalán: mi a csudát fog csinálni addig, amíg fel nem nő?”

megközelítésben:) óriási álszentség és képmutatás.

Mondok egy kézenfekvő példát. Ha úgy határozok, hogy gyermekemnek semmilyen vallásos nevelést nem szándéksom nyújtani, nem kerestem meg, nem ismertetem vele a vallási alapfogalmakat, azzal a felkiáltással, hogy majd ha felnőtt, eldönti, kíván-e bármiféle viszonyt kialakítani az intézményes religiók valamelyikével, azzal éppen hogy nem a választás lehetőségét biztosítom számára. Ellenkezőleg, közvetve azt sugallom, hogy ez a kérdés elhanyagolandó jelentőséggel bír az ember életében – a látszólag értéksemleges magatartás így nagyon is értéktelítetté válik. Ami – természetesen – teljességgel legitim álláspont, csak akkor minek ez a virágnyelven előadott halandzsza a döntés szabadságáról. Mielőtt megbélyegeznének, hogy a klerikális reakció szálláscsinálója vagyok egy világnézeti semleges közoktatási lapban, gyorsan evezünk más vizekre. Elvárhatom-e gyermekemtől, hogy eldöntse: kedveli-e, teszem azt, Jókait, ha egyetlen regényét sem adtam a kezébe, s ezzel megvontam tőle a

döntéshez szükséges alapinformációkat? Egy olyan korban, amit az információáramlás korlátlanlansága jellemez, meglehetősen ostoba luxusnak számít a szülői „jogkör” ilyen önkéntes szűkítése. Én mai napig emlékszem az első könyvre, amit végig kiolvastam (egy gazdagon illusztrált, ám kissé kivonatolt és infantilizált *Robin Hood* volt). Apám adta a kezembe, amiért azóta is üldözi a hálám: ha akkor és azután folyamatosan nem teszi ezt, talán most nem olvashatnák a jegyzetemet – nem állítom, persze, hogy ez különösebben súlyos csapás lenne Önökre nézve.

A gyereknevelésben, azt hiszem, nem létezik igazán passzív magatartás, mindennek tettértéke, következménye van. Engem nem vitt rá a lélek, hogy kifúrassam a kislányom fülét, pedig vonzónak találok, ha egy nő fülbevalót visel. Később lesz rá lehetősége, gondoltam, eldönti, majd ha...

Tessék, máris lebuktam.

PAPP ATTILA ZSOLT

Az új tanügyi törvény alkalmazására vonatkozó jogszabályok

2011. február 9-én a *Hivatalos Közlönyben* megjelent az Oktatási, Kutatási és Ifjúsági Minisztérium (OKIM) által kiadott 3753/09.02.2011-es rendelet, mely az oktatási törvény (1/2011-es számú törvény) érvénybe lépésének egyes jogszabályait tartalmazza.

E rendelet 1. cikkelye kimondja, hogy az új metodológiák (módszer-tanok) kidolgozását az oktatási rendszer ugyanúgy működik, mint eddig, azaz a 2010–2011-es tanév kezdetén érvényben lévő törvények és jogszabályok alapján, annak ellenére, hogy maga a törvény 2011. február 9-től érvénybe lépett. Az új oktatási törvény alkalmazásához legalább 80 metodológia kidolgozására van szükség, melyeket az érvénybe lépés után legtöbb 8 hónapon belül az OKIM-nak ki kell dolgoznia.

A 3753/09.02.2011-es számú rendelethez két melléklet is tartozik. Az I. számú melléklet tartalmából kiemelt legfontosabb tudnivalók a közoktatási rendszerre vonatkoznak:

– a közoktatásban a kerettantervek és iskolai programok változatlanok maradnak mindaddig, míg a Nemzeti

Tantervet nem módosítja az OKIM egy új minisztériumi rendelet által;

– az oktatási intézmények jogi személyiséget szereznek az 1/2011-es törvény 19. cikkelye, illetve a 45. cikkely (5). és (6). bekezdéseinek értelmében, a 2011–2012-es tanévtől kezdődően;

– az új tanügyi törvény 74. cikkelyének (2)–(4) bekezdéseinek értelmében az év végi kiértékelések már a 2011–2012-es tanévtől kezdődően alkalmazhatók. A 74. cikkely (5). bekezdését viszont csak azokra a diákokra alkalmazazzák legelőször, akik a 2011–2012-es tanévben kezdik az 5. osztályt;

– a tanügyi alkalmazottak számára az állások elfoglalása változatlan marad mindaddig, míg az első generáció befejezi a didaktikai mesterfokozatot;

– a vezető pozíciókat betöltött tanügyi alkalmazottak nyugdíjba mehetnek tanév közben is, amennyiben azt az iskola Adminisztratív Tanácsa engedélyezi;

– mennyiben a vezető funkciókat ellátott tanügyi alkalmazottak valamely politikai párt vagy szervezet elnöki, illetve alelnöki tisztségét is egyidőben betöltik, az 1/2011-es

számú törvény érvénybe lépése után 15 napon belül az egyik funkcióról le kell mondaniuk;

– az I. fokozattal és 25 év régiséggel rendelkező pedagógusok lecsökkentett óraszámú (heti két órával kevesebb) csak a 2010–2011-es tanév végéig lesz érvényes;

A 3753/09.02.2011-es számú rendelet II. számú melléklete a felsőoktatási intézményekre vonatkozik.

2011. január 26-án megjelent az Oktatási Minisztérium 3184/26.01.2011-es számú rendelete, mely a pedagógusok tanügyi rendszerben való alkalmazására vonatkozik. A rendelet egyetlen melléklete egy összesített táblázat, amelyben a pedagógusi versenyvizsgákra vonatkozó tantárgyakat és a vizsgázók végzettségére vonatkozó elismert szakokat találjuk meg. Csak azok a személyek vehetnek részt a 2011-es pedagógusi versenyvizsgán, akiknek egyetemi szakot/specialitásuk szerepel ebben a táblázatban.

MIHÁLYFALVI KATALIN

• Tanítók II. Országos Szimpóziuma •

Helyszín: Váradi József 1–8. osztályos Iskola díszterme, Sepsiszentgyörgy

Időpont: 2011. március 26., 9,00 óra

Téma: Interaktív módszerek az alsó tagozatos nevelői-oktatói munkában

Benevezési területek:

1. Dolgozat bemutatása és megvédése

Követelmények a dolgozat szerkezetével kapcsolatban:

- címlap: a dolgozat címe, a szerző teljes neve, az iskola, amelyben tanít, megye;
- érvelés (maximum 50 szó): a bemutatott interaktív módszer, módszerek fontossága a sikeres tanulás szempontjából, valamint a kölcsönös, közvetlen tanuló-tanuló és tanító-tanuló kapcsolat megteremtése szempontjából;
- elméleti háttér: a módszer, módszerek bemutatása elméletben;
- gyakorlati alkalmazás: a módszer, módszerek, eszközök stb. konkrét leírása, használata, eredményei, értékelésének lehetőségei;
- fejlesztési területek: a módszer, módszerek fejlesztési lehetőségei, a felhasznált eszközök, erőforrások kiaknázási lehetőségei;
- következtetések,
- könyvvészet.

A dolgozatot kérjük elektronikus formátumban elkészíteni, Times New Roman vagy Palatino Lynotype betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1,5-ös sorközzel. A dolgozat terjedelme ne haladja meg a 20 oldalt. A dolgozat előadásához Power Point-bemutató kötelező, nem több, mint 15 képpel. Az ékezetek használata kötelező.

2. Egy kisfilm bemutatása egy alkalmazott interaktív módszerrel

Követelmények a kisfilm elkészítésével és bemutatásával kapcsolatban:

- a film lehet részlete egy tanítási órának, bármely műveltségi területről
- a film hossza maximum 20 perc
- a film megtekintése után az alkalmazott módszer eredményességének kötelező indoklása

Egy jelentkező benevezhet egyik vagy mindkét területre

Jelentkezési határidő: 2011. március 1.

Jelentkezni lehet a szimpózium szervezőjénél, Nemes Ildikó tanítónőnél, a következő címen: hildagerd@freemail.hu; vagy a következő telefonszámon: 0744683881

Résztvételi díj 60 Ron, amelyet a következő bankszámlára kérünk befizetni: RaiffeisenBANK RO 79RZBR0000060009316694, 2011. március 10-ig.

Az összeg tartalmazza az aznapi ebédet, de nem tartalmazza a szállást. A szállást igénylők jelentkezzenek a verseny szervezőjénél. A dolgozatot, kisfilmet az alábbi címre kérjük elküldeni postán CD vagy DVD lemezen, március 10-ig: Nemes Ildikó, Sfântu Gheorghe, cod: 520020 Alea Căminului 7, bl.34, sc.C, ap.21, Jud. Covasna Szeretettel meghívunk minden tanítót, aki sikerrel alkalmaz interaktív módszereket alsó tagozatos nevelői-oktatói munkájában:

A Tanügyminisztérium és a Kovászna Megyei Tanfelügyelőség

Hibaigazítás:

Januáris számunk *Diákszemmel* rovatában tévesen közzétük a brassói 15-ös Általános Iskola nevét. Az érintettek és olvasóink elnézését kérjük.

• Pályáz(z)atok •

Projektmenedzsment-képzés magyar pedagógusoknak Maros, Hargita és Kovászna megyékben

Pályáztató: Asertiv Egyesület

Határidő: 2011. március 15.

Célcsoport: Magánszemélyek

Típus: Szakmai továbbképzés / Tréningek

Megye: Hargita; Kovászna; Maros

Az Asertiv Egyesület projektmenedzsment-képzést tart magyar pedagógusoknak Maros, Hargita és Kovászna megyékben.

A képzést a Szülőföld Alap támogatja.

A szakképesítés román megnevezése: „manager de proiecte”, cod COR: 241919. A tanfolyam elvégzése után a résztvevők okleveleket kapnak, amelyek a Tanügyminisztérium (M.E.C.T) és a Munkaügyi Minisztérium (M.M.S.S.F.) kézjeggyel ellátottak. Az oklevelek az egész EURÓPAI UNIÓ területén érvényesek.

A képzés tartalma: A tanfolyam során a résztvevők részletesen megismerhetik az EU támogatási rendszerét, elméleti és gyakorlati projektmenedzsment és pályázatírási oktatásban részesülnek.

Az oktatás nyelve: Magyar

A képzés díja: 100 RON + 50 RON vizsgadíj (A képzési díj csupán hozzájárulás a tanfolyam költségeihez).

A tanfolyam időtartama 30 elméleti és 60 gyakorlati óra. A tanfolyam ára tartalmazza az előadásjegyzetet és egy CD-t az előadásjegyzettel, valamint a tanfolyam során használt anyagokat.

A kifizetés módja:

A beiratkozási díjat jelentkezéskor kell kifizetni, a tanfolyam díját lehetséges több részletben is fizetni.

Jelentkezéshez szükséges:

– személyazonossági másolata

– utolsó elvégzett tanulmányi oklevél másolata

Jelentkezni a következő telefonszámokon vagy e-mail-címeken lehet:

Mobil: 0745-315332, 0365430146

E-mail: asertivsr@yahoo.com,

annamariaporkolab@yahoo.com

Jelentkezési határidő: 2011. március 15.

Forrás: www.palyazatok.ro

Kedves pedagógusok, jövődöbeli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban: Tantárgyam és diákjaim — sikerélmények és buktatók az oktatásban, Az információátadástól a kreativitásra nevelésig. Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mailcímre. Eredményes munkát és kitartást kívánunk!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

Kiskereskedelmi ár (50 példány alatt): 3,5 lej/szám

Nagykereskedelmi ár (50 példány fölött): 3 lej/szám

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mailcímen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii, nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, Jud. Cluj.

Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca

Adóazonosító (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük az alábbi bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Demeter Zsuzsa

Felelős kiadó: Lakatos András

Telefón: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii, nr. 60. 400489

Cluj-Napoca, Jud. Cluj

A kiadvány megjelenését a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

1.

A diák- és kisebbségbarát oktatás a cél

6.

Diákszemmel

Az Unió fővárosa
gyerekszemmel –
Péter Mónika-Mária írása

8.

Láthatár

Az interkulturális nevelésről
– Dr. Végh Balázs Béla,
egyetemi adjunktus írása

14.

Térkép

A fiatalok munkaerő-piaci
helyzete, társadalmi közérzete
és problémái Romániában –
Dr. Veres Valérnak, a
kolozsvári BBTE docensének
írása

21.

Diákszemmel

„Sokkal fontosabb, hogy
a szeretetet mindennap
kinyilvánítsuk” –
a gyergyószentmiklósi
Salamon Ernő Gimnázium
középiskolásainak
véleménye

22.

Magánterület

Kölcsönünnep –
Molnár Judit írása

23.

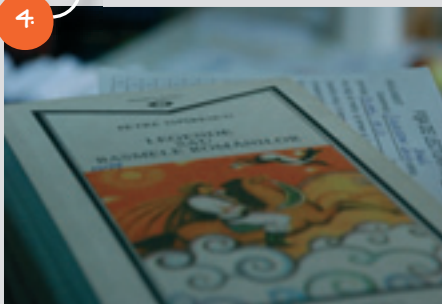
Szülői szemmel

Majd ha felnő, eldönti –
Papp Attila Zsolt írása

24.

Hivatalos

4.

Láthatár

Magyarul vagy románul? –
Péntek János nyugalmazott egyetemi
tanárnak, az MTA külső tagjának írása

12.

Fotóriport

A csíkszeredai
Petőfi Sándor Általános Iskola –
Sütő Zsolt képriportja

18.

Láthatár

Az elzárkózástól a teljes erőbedobásig –
Zay Éva beszélgetése Zsigmond
Ilka kolozsvári angoltanárral az
animátorképzésről

10.

Portré

„Mindig »sakkozni« kell ahhoz,
hogy jól működjenek a dolgok” –
Pap Melinda beszélgetése
Birtalan Sándor gyimesfelsőloki
iskolaigazgatóval,
történelemtanárral

16.

Lélekjelenlét

„Nem csak a drog káros hatásairól kell
beszélni” –
Kiss Judit beszélgetése
Varga Andrea székelyudvarhelyi
iskolapszichológussal

20.

Diákszemmel

Rendhagyó irodalomóra Kányádi
Sándorral –
Kali Ágnesnek, a sepsiszentgyörgyi
Váradi József Általános Iskola
8. osztályos diákjának írása